

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

RAPORT

**Implementarea Planurilor Strategice
ale Comisiei Electorale Centrale și
ale Centrului de Instruire Continuă în
Domeniul Electoral**

Retrospectiva anului 2020

Chișinău, 2022

Redactor: Asociația Logodava

Asociația Promo-LEX

Ștefan cel Mare 127, Chișinău, Moldova

tel./fax: (+373 22) 45 00 24, 44 96 26

info@promolex.md

www.promolex.md

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

SE DISTRIBUIE GRATUIT

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

Raportul este realizat în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Opiniile exprimate în cadrul Raportului ”Implementarea Planurilor Strategice ale Comisiei Electorale Centrale și Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral. Retrospectiva 2020” aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

CUPRINS

INTRODUCERE	3
METODOLOGIA DE MONITORIZARE	4
REZUMAT	5
I. REPERE ÎN ACTIVITATEA COMISIEI ELECTORALE CENTRALE ȘI A CENTRULUI DE INSTRUIRE CONTINUĂ ÎN DOMENIUL ELECTORAL PENTRU ANUL 2020	10
1.2 Activități de referință.....	10
1.2.1 Activitatea Comisiei Electorale Centrale.....	10
1.2.2 Monitorizarea ședințelor Comisiei Electorale Centrale.....	12
1.2.3 Activitatea Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral.....	15
II. IMPLEMENTAREA ÎN ANUL 2020 A PLANULUI STRATEGIC AL COMISIEI ELECTORALE CENTRALE PENTRU ANII 2020–2023	16
2.1 Realizarea obiectivelor planificate pentru anul 2020.....	16
2.1.1 Obiectivul 1.1: Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative.....	16
2.1.2 Obiectivul 1.2: Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control.....	19
2.1.3 Obiectivul 1.3: Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale.....	22
2.1.4 Obiectivul 2.1: Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului.....	22
2.1.5 Obiectivul 2.2: Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean.....	24
2.1.6 Obiectivul 2.3: Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă.....	28
2.1.7 Obiectivul 3.1: Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management.....	29
2.1.8 Obiectivul 3.2: Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE.....	31
2.2 Concluzii.....	32
III. IMPLEMENTAREA ÎN ANUL 2020 A PLANULUI STRATEGIC AL CENTRULUI DE INSTRUIRE CONTINUĂ ÎN DOMENIUL ELECTORAL PENTRU ANII 2020–2023	33
3.1 Realizarea obiectivelor planificate pentru anul 2020.....	33
3.1.1 Scopul 1: Prestarea serviciilor de instruire, educație civică și cercetare modernizate, continue și adaptate necesităților beneficiarilor.....	33
3.1.2 Scopul 2: Realizarea tuturor măsurilor interne necesare în vederea asigurării capacității CICDE de a realiza activitățile de instruire, educație civică și cercetare propuse.....	36
3.1.3 Scopul 3: Sporirea vizibilității instituției și stabilirea parteneriatelor strategice.....	38
3.2 Concluzii.....	39
RECOMANDĂRI	41
ANEXE	44

INTRODUCERE

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică, care urmărește beneficiul public și își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova. Misiunea Asociației Promo-LEX este de a contribui la dezvoltarea democrației în Republica Moldova prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile. În vederea implementării prevederilor statutare, în perioada iulie 2016 – martie 2025, Asociația Promo-LEX implementează Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Proiectul curent este o continuare a eforturilor similare realizate în vederea evaluării nivelului de implementare a Planurilor strategice ale Comisiei Electorale Centrale (CEC) și ale Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE) pentru anii 2016–2019. Considerăm că monitorizarea activității autorităților electorale de către organizațiile societății civile este una necesară și benefică în virtutea misiunii generale de îmbunătățire a calității proceselor electorale din Republica Moldova și de responsabilizare a actorilor implicați.

Scopul de bază al monitorizării activității CEC și a CICDE este evaluarea conformității activităților derulate de către CEC și CICDE cu prevederile strategiilor de dezvoltare ale autorităților respective, în vederea responsabilizării instituțiilor și eficientizării procedurilor. Obiectivele monitorizării sunt: analiza planurilor strategice, examinarea planurilor anuale de acțiuni, observarea ședințelor, sintetizarea informațiilor obținute și diseminarea acestora. Menționăm că Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023 a fost aprobat prin Hotărârea CEC nr. 3586 din 15 ianuarie 2020, iar Planul strategic al CICDE pe lângă CEC pentru anii 2020–2023 – prin Hotărârea CEC nr. 3668 din 4 februarie 2020.

Pentru obținerea unei imagini detaliate și obiective asupra activității CEC și a CICDE, Asociația Promo-LEX a examinat rapoartele de activitate, informația plasată pe paginile oficiale ale instituțiilor și alte surse informaționale (mass-media, rețele sociale), precum și a expediat solicitări de acces la informație pe adresa instituțiilor monitorizate. De asemenea, autorii raportului au ținut cont și de alte experiențe de monitorizare civică a activității organelor electorale vizate.

METODOLOGIA DE MONITORIZARE

În scopul realizării obiectivelor stabilite, Asociația Promo-LEX a utilizat trei metode de colectare a informației: analiza documentelor, monitorizarea ședințelor și solicitările de acces la informație.

Analiza documentelor a fost folosită pentru a colecta și a sistematiza informația prevăzută în aceste documente, în scopul stabilirii concordanței dintre acțiunile planificate și realizarea acestora, inclusiv a conformității acestor acțiuni cu prevederile actelor normative. Evaluatorii au utilizat următoarele documente/surse:

- Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023;
- Planul strategic al CICDE pentru anii 2020–2023;
- Planul de acțiuni al CEC pentru anul 2020, în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023;
- Planul de acțiuni al CICDE pe lângă CEC pentru anul 2020;
- Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023;
- Raportul privind activitățile realizate de CICDE în anul 2020;
- Raportul cu privire la rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020;
- Rapoartele privind nivelul de realizare a planurilor de achiziții pentru anul 2020;
- Raportul privind activitățile desfășurate de CICDE în vederea pregătirii pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020;
- Raportul privind activitățile desfășurate de CICDE în vederea pregătirii pentru alegerile prezidențiale din 1 noiembrie 2020;
- Raportul activităților de educație civică și electorală al CICDE pentru anul 2020;
- surse informaționale online (www.cec.md, www.cicde.md, rețelele sociale, mass-media etc.).

Monitorizarea ședințelor CEC a fost realizată atât prin participarea directă și urmărirea online a ședințelor desfășurate, cât și prin consultarea proceselor-verbale ale ședințelor (accesibile pe pagina web a instituției).

Solicitările de acces la informație au fost expediate pe adresa CEC și a CICDE în scopul obținerii detaliilor și documentelor relevante pentru activitățile desfășurate în perioada de referință în baza rapoartelor de activitate ale instituțiilor și a planurilor de activitate aprobate. În cazul CEC, a fost expediată solicitarea Promo-LEX de acces la informație nr. 231 din 23 septembrie 2021. Prin scrisoarea nr. CEC 8/145 din 23 octombrie 2021, autoritatea a prezentat răspunsul său. În cazul CICDE, a fost expediată solicitarea Promo-LEX de acces la informație nr. 232 din 23 septembrie 2021. Prin demersul nr. CICDE-1025 din 19 octombrie 2021, instituția a răspuns la solicitarea evaluatorilor.

În scopul evaluării gradului de implementare a obiectivelor trasate de către instituțiile monitorizate pe parcursul anului 2020, evaluatorii au operat cu următoarele calificative în privința acțiunilor/activităților desfășurate:

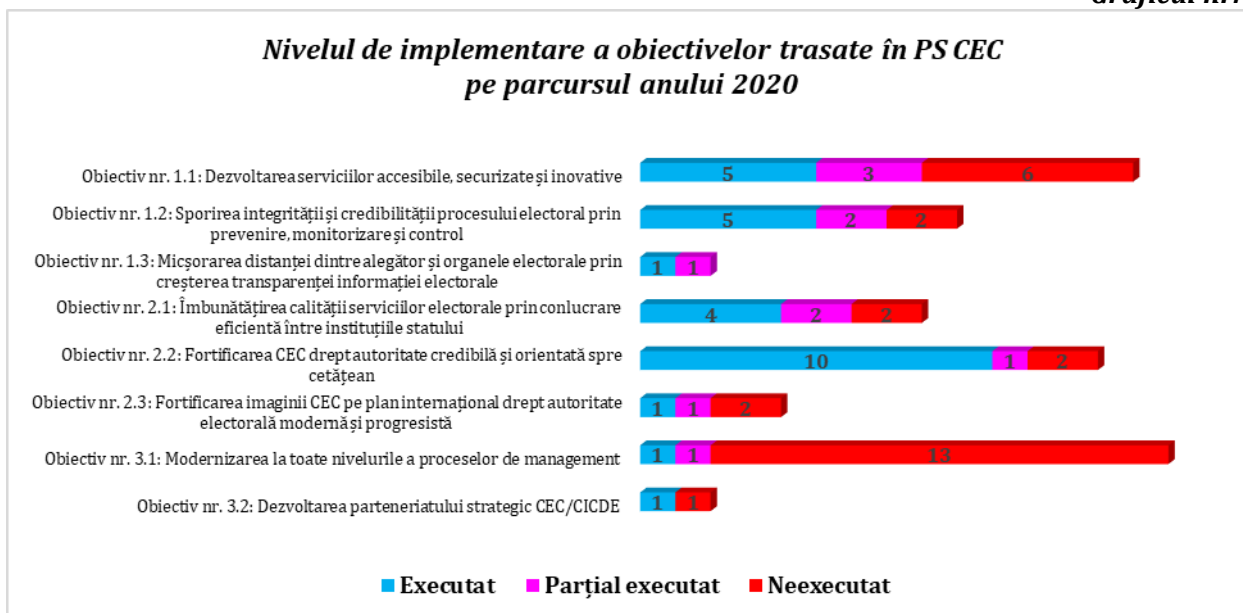
- **executat:** atribuit acțiunilor/activităților pentru care măsurile desfășurate de instituții au fost apreciate ca fiind suficiente și relevante;
- **neexecutat:** atribuit acțiunilor/activităților nerealizate;
- **parțial executat:** atribuit acțiunilor/activităților pentru care nu au fost atinși integral indicatorii de performanță aprobați de instituții în Planul de acțiuni/Planul strategic.

REZUMAT

Planurile strategice ale CEC și CICDE monitorizate de Asociația Promo-LEX urmează a fi implementate în perioada 2020–2023. Documentele cuprind, inclusiv, activități/obiective nerealizate sau parțial realizate de către instituțiile vizate în perioada 2016–2019. Prezentul raport este elaborat în urma evaluării subacțiunilor CEC și activităților CICDE desfășurate pe parcursul anului 2020 în baza Planurilor de acțiuni/activitate pentru anul 2020.

Potrivit Planului de acțiuni al CEC pentru anul 2020, autoritatea electorală și-a trasat realizarea a 8 obiective și și-a asumat executarea a 23 de acțiuni, care includ 67 de subacțiuni. În opinia Promo-LEX, formulată în baza analizei documentelor elaborate de CEC în perioada de referință, a răspunsului la solicitarea de acces la informație, precum și a informațiilor cuprinse pe pagina web și de Facebook, autoritatea a reușit să execute 42% (28 din 67) din totalul subacțiunilor planificate, iar parțial executate au fost 16% (11 din 67) din subacțiuni. În cazul a 42% (28 din 67) din subacțiuni, acestea au rămas neexecutate. În graficul nr. 1 este reflectată informația privind nivelul de implementare a fiecărui obiectiv trasat în Planul strategic al CEC pe parcursul anului 2020.

Graficul nr. 1

Constatăm că **cele mai bune rezultate** au fost obținute în baza obiectivului privind *fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean (obiectivul nr. 2.2)*, unde 77% (10 din 13) din subacțiunile planificate au fost executate, 8% (1 din 13) au fost parțial executate, iar 15% (2 din 13) au rămas neexecutate. În cadrul acestui obiectiv, pe parcursul anului de gestiune, CEC a asigurat desfășurarea campaniilor specifice de informare pentru grupurile subreprezentate (diaspora, tineri, deținuți) și instruirea reprezentanților partidelor politice. De asemenea, a asigurat consolidarea dialogului cu partenerii de dezvoltare, societatea civilă, jurnaliștii, precum și îmbunătățirea percepției publice asupra activității autorității. Restanțe au fost înregistrate în privința creării matricei asistenței electorale anuale și în organizarea offline-urilor cu mass-media.

Rezultate relativ bune au fost obținute în baza obiectivelor ce vizează:

- *Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale (obiectivul nr. 1.3)*, în baza căruia au fost executate 50% (1 din 2) din sub-acțiunile planificate, iar 50% (1 din 2) au fost parțial executate. În cadrul acestuia, CEC a implementat în totalitate planurile de comunicare aferente alegerilor locale noi și a celor prezidențiale și a

contractat un expert internațional în vederea elaborării unei analize a posibilităților de creare a unei bănci de date statistice ale CEC.

- *Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control (obiectivul nr. 1.2)*, unde 56% (5 din 9) din subacțiunile planificate au fost executate, 22% (2 din 9) au fost parțial executate, iar 22% (2 din 9) au rămas neexecutate. Astfel, CEC a aprobat și a înaintat spre examinare Parlamentului proiectul de lege nr. 263 pentru modificarea legislației electorale și a celei conexe. Autoritatea a început implementarea modulului SSI „Control financiar”, utilizat în raportarea financiară a partidelor politice începând cu 1 ianuarie 2020. De asemenea, CEC a asigurat instruirea reprezentanților partidelor politice, organelor de drept și instanțelor judecătorești, precum și a elaborat documente cu caracter de îndrumare pentru partidele politice și concurenții electorali în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. Restanțe au fost înregistrate în privința elaborării cadrului metodologic de activitate a Direcției monitorizare și control financiar și includerii componentei antiutilizare a resurselor administrative în cadrul campaniilor de informare.

- *Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului (obiectivul nr. 2.1)*, unde 50% (4 din 8) din subacțiunile planificate au fost executate, 25% (2 din 8) au fost parțial executate, iar 25% (2 din 8) au rămas neexecutate. Astfel, autoritatea a colaborat constant cu Centrul Național Anticorupție și Ministerul Justiției în procesul de modificare a cadrului normativ, cu Agenția Servicii Publice cu privire la îmbunătățirea calității de import al datelor în Registrul de Stat al Alegătorilor, cu Institutul Național al Justiției în vederea instruirii judecătorilor. Mai puțin însă cu Consiliul Audiovizualului în vederea creării unui parteneriat privind asigurarea pluralismului politic, cu administrațiile publice locale privind accesibilizarea secțiilor de votare și cu instituțiile de resort în vederea salarizării competitive a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare.

Rezultate slabe au fost obținute în baza obiectivelor ce vizează:

- *Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative (obiectivul nr. 1.1)*, unde 36% (5 din 14) din subacțiunile planificate au fost executate, 21% (3 din 14) au fost parțial executate, iar 43% (6 din 14) au rămas neexecutate. Astfel, autoritatea a implementat și a actualizat SIA „Registrul Funcționarilor Electoralii”, a îmbunătățit modulul „Verificarea listelor de subscripție”, a obținut recertificarea sistemului de management pentru domeniul organizarea și desfășurarea alegerilor și a sporit implicarea diasporei în diferite etape ale procesului electoral.

Restanțe au fost înregistrate în automatizarea secțiilor de votare, explorarea echipamentelor/tehnologiilor/metodelor de vot noi menite să sporească accesul la procesul electoral. De asemenea, privind integrarea Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor, elaborarea unui Plan de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare, precum și asigurarea unei comunicări continue cu diaspora și alegătorii din stânga Nistrului.

- *Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE (obiectivul nr. 3.2)*, unde 50% (1 din 2) din subacțiunile planificate au fost executate, iar 50% (1 din 2) au rămas neexecutate. În vederea atingerii obiectivului propus, în perioada de referință a fost elaborată o notă analitică privind conlucrarea dintre instituții în care au fost evidențiate suprapunerile de competențe și acțiuni, precum și formulate recomandări în vederea eliminării acestora. În privința implementării recomandărilor pentru desfășurarea activităților de educație electorală acțiunea a fost transferată pentru anul 2021.

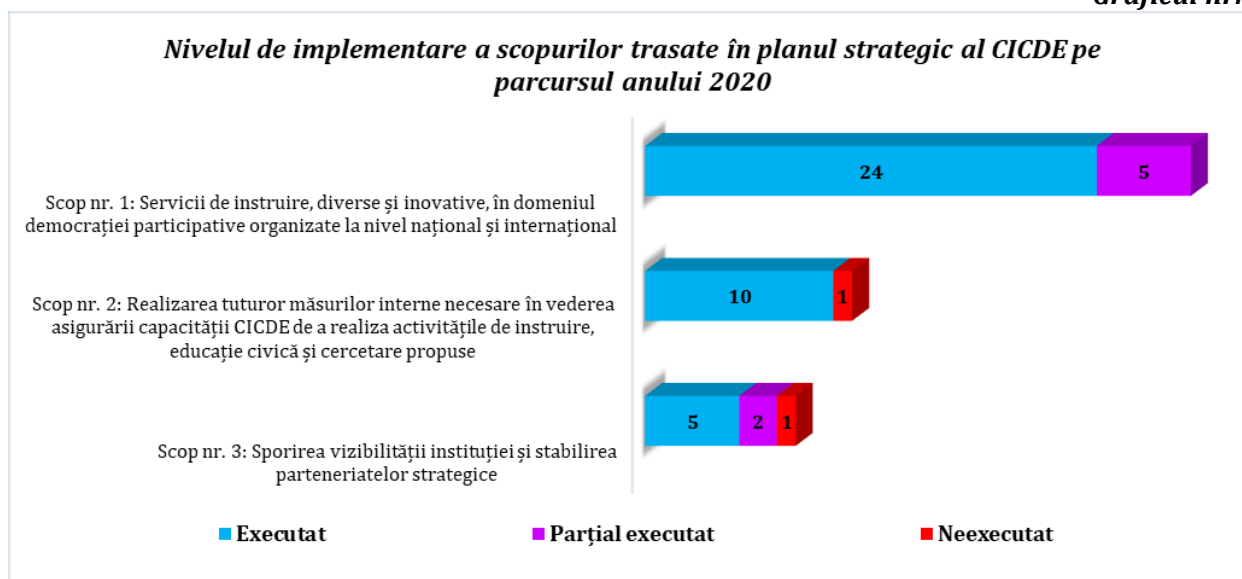
Cele mai slabe rezultate au fost obținute în baza obiectivelor:

- *Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă (obiectivul nr. 2.3)*, unde 25% (1 din 4) din sub-acțiunile planificate au fost executate, 25% (1 din 4) au fost parțial executate, iar 50% (2 din 4) au rămas neexecutate. În cadrul acestuia reprezentanții CEC au participat fizic la patru evenimente (observarea alegerilor, un seminar extern și două vizite de lucru) iar în format online în cadrul a 27 conferințe, workshop-uri și webinare unde au susținut 12 prezentări și, la solicitare, au pregătit și transmis articole, sondaje de opinie și alte informații/materiale necesare pentru realizarea cercetărilor și publicarea în literatura de specialitate. Restanțe au fost înregistrate în vederea dezvoltării asociației WEM-International.

- *Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management (obiectivul nr. 3.1)*, în baza căruia au fost executate 7% (1 din 15) din subacțiunile planificate, parțial executate – 7% (1 din 15) și neexecutate – 86% (13 din 15) din subacțiuni. Printre acțiunile restante menționăm: definitivarea procesului de auditare a personalului; sporirea confortului și eficienței angajaților prin îmbunătățirea condițiilor de muncă; implementarea unor măsuri pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității în cadrul CEC; prevenirea și gestionarea crizelor de imagine. Menționăm că acțiunile autorității s-au limitat la instruirea internă și externă a 21 de angajați (44%), participarea la două evenimente internaționale, cinci apariții în presă și contractarea unui specialist în resurse umane care a efectuat chestionarea personalului.

În conformitate cu Planul de activitate al CICDE pentru anul 2020, instituția a planificat atingerea a 3 scopuri, structurate în 7 obiective și realizarea a 48 de activități. În opinia Promo-LEX, formulată în baza analizei documentelor elaborate de CICDE, a răspunsului la solicitarea de acces la informații și a activităților desfășurate în perioada de referință, autoritatea a reușit să execute 81% (39 din 48) din totalul activităților planificate. Parțial au fost executate 15% (7 din 48) din activități, iar 4% (2 din 48) din activitățile asumate au rămas neexecutate. În graficul nr. 2 este reflectată informația privind nivelul de implementare a scopurilor trasate în Planul strategic al CICDE pe parcursul anului 2020.

Graficul nr. 2

Observăm că **cele mai bune rezultate** au fost obținute în realizarea tuturor măsurilor interne necesare în vederea asigurării capacității CICDE de a realiza activitățile de instruire, educație civică și cercetare propuse (scopul nr. 2), în baza căruia au fost executate 91% (10 din 11) din activitățile planificate, iar 9% (1 din 11) din activități au rămas neexecutate. Drept activități realizate menționăm efectuarea analizei organizaționale și a analizei statutului CICDE și al angajaților CICDE,

iar, drept urmare, majorarea cu două unități a efectivului-limită al instituției. De asemenea, specificăm elaborarea Regulamentului privind angajarea, acreditarea și formarea inițială și continuă a formatorilor, în baza căruia a fost asigurată evaluarea formatorilor, aplicarea mecanismelor de fidelizare, formarea inițială și angajarea a noi formatori. Concomitent, remarcăm actualizarea Registrului formatorilor și crearea Registrului angajaților externi atrași pentru realizarea altor activități decât instruirea.

La același subiect, evidențiem lansarea proiectului „Educarea actorilor electorali la alegerile prezidențiale din noiembrie 2020”, în cadrul căruia CICDE a realizat șase tipuri de activități (memorii, podcasturi, spoturi video, videografice, studiu sociologic, broșură electronică) menite să sporească cunoștințele beneficiarilor despre procesul electoral, să promoveze o participare mai mare la vot și să fortifice profesionalismul în rândul funcționarilor electorali. De asemenea, menționăm elaborarea, publicarea și remiterea în atenția potențialelor persoane interesate a ofertei sale educaționale pentru alegerile prezidențiale din noiembrie 2020, care include 5 cursuri de formare inițială.

Totodată, atragem atenția că CICDE nu a reușit să elaboreze un regulament cu privire la realizarea activităților finanțate din resurse financiare suplimentare, planificat de instituție pentru perioada supusă monitorizării.

Rezultate relativ bune au fost obținute în vederea prestării *serviciilor de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional (scopul nr. 1)*, în baza căruia au fost executate 83% (24 din 29) din activitățile planificate, iar 17% (5 din 29) au fost parțial executate. Printre activitățile executate evidențiem desfășurarea, online, dar și față în față, a 867 de activități de instruire și educație civică, de care au avut parte peste 33 000 de beneficiari direcți. CICDE a promovat activ platforma e-learning prin intermediul căreia au fost instruiți 2 088 de beneficiari unici, dintre care 840 de funcționari electorali. De asemenea, menționăm actualizarea programelor de instruire și a suportului didactic pentru funcționarii electorali și alți subiecți electorali în funcție de fiecare scrutin organizat; adaptarea programului de instruire pentru membrii BESV în formatul blended training în trei etape: videoconferință live pe canalul de YouTube, seminare cu prezență fizică și sesiune înregistrată pe YouTube; îmbunătățirea programelor de educație civică pentru bibliotecari, profesori de educație civică.

CICDE a elaborat Regulamentul privind instruirea la distanță; Instrucțiunea privind sistemul unificat de elaborare și codificare a materialelor metodicodidactice, în baza căreia au fost ajustate, clasificate și arhivate programele de instruire și educație civică; portofoliul programelor de instruire și educație civică. De asemenea, au fost elaborate trei produse educaționale, formularul de înscriere la cursurile de instruire, în baza căruia s-au înregistrat 191 de persoane și a fost expediat pe adresa Academiei de Administrare Publică demersul privind includerea a trei cursuri în programul de formare continuă a funcționarilor publici.

Pentru al doilea an consecutiv, CICDE a oferit burse de cercetare pentru cinci tineri, care și-au propus să studieze în mod aprofundat subiecte precum: condițiile de participare la alegeri, finanțarea partidelor, instruirea electorală, politici de gen în alegeri și influența transformărilor sistemului electoral asupra indicelui reprezentării partidelor politice în organele electivă. Drept urmare, au fost elaborate cinci cercetări, publicate în număr de 100 de exemplare fiecare, dintre care 40 de exemplare au fost distribuite, iar 60 se păstrează în biblioteca CICDE.

Concomitent, CICDE a asigurat dotarea bibliotecii cu 15 exemplare de carte și extinderea abonamentului anual al Consorțiului Resurselor Electronice pentru Moldova cu alte trei resurse noi. Totuși, CICDE nu a realizat sporirea cu 10% a utilizatorilor bibliotecii și nu a asigurat tipărirea și distribuirea în termen a ediției nr. 4 a Revistei de analiză, teorie și cercetare electorală „Digest electoral”.

Parțial executate au rămas activitățile privind acreditarea cursurilor de instruire pentru potențialii funcționari electorali și alte categorii de beneficiari; transformarea paginii web în instrument de educație electorală și elaborarea Instrucțiunii privind sistemul de control al calității serviciilor de instruire și educație civică în cadrul CICDE.

Rezultate mai slabe au fost obținute în privința *sporirii vizibilității instituției și stabilirii parteneriatelor strategice (scopul nr. 3)*, în baza căruia au fost executate 63% (5 din 8) din activitățile planificate, 25% (2 din 8) au fost parțial executate, iar 12% (1 din 8) au rămas neexecutate. La acest capitol autoritatea nu a reușit actualizarea conținutului web al paginii CICDE în trei limbi, procesul fiind în continuare tergiversat, precum și stabilirea de noi parteneriate. De asemenea, nu s-a reușit implementarea recomandărilor privind eliminarea suprapunerilor de competențe și acțiuni evidențiate în nota analitică privind conlucrarea dintre CICDE și CEC. Potrivit informației reflectate în raportul instituției, acestea urmează a fi înaintate ca propuneri de modificare a Regulamentului de activitate al CEC și Regulamentului de activitate al CICDE.

Cu referire la același scop, menționăm că CICDE a elaborat Planul activităților de educație civică și electorală, în baza căruia a organizat 25 de activități; broșura „Ciclul electoral pentru toți”; două ediții din seria benzilor desenate „Arci la secția de votare”: „Arci votează peste hotare” și „Arci contra COVID-19”, precum și un set de meme-uri destinate alegătorilor în cadrul campaniei de informare „18+”. Reprezentanții CICDE au participat, inclusiv cu prezentări și luări de cuvânt, la cel puțin 10 evenimente organizate de instituții naționale și internaționale și la 10 emisiuni TV și radio. Rețelele de socializare ale instituției au înregistrat o creștere de 21,13% (Facebook) și 85% (canalul de YouTube). Deopotrivă, pe parcursul anului 2020, CICDE a menținut relațiile de colaborare cu opt parteneri de dezvoltare și a negociat textul acordului cu Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”.

I. REPERE ÎN ACTIVITATEA COMISIEI ELECTORALE CENTRALE ȘI A CENTRULUI DE INSTRUIRE CONTINUĂ ÎN DOMENIUL ELECTORAL PENTRU ANUL 2020

1.2 Activități de referință

1.2.1 Activitatea Comisiei Electorale Centrale

Pe parcursul anului 2020 autoritatea electorală a organizat și a desfășurat patru scrutine: alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020; alegerile locale noi din 6 septembrie și 1 noiembrie 2020; alegerile prezidențiale din 1 (15) noiembrie 2020.

Potrivit Asociației Promo-LEX, activitatea Comisiei pentru anul 2020 urmează a fi analizată din următoarele perspective:

- a) *activități planificate*¹ în baza Planului strategic al CEC pentru anii 2020–2023;
- b) *activități curente*², executate în baza actelor normative ce reglementează activitatea CEC;
- c) *activități neplanificate*, executate în urma apariției unor necesități neprogramate pentru perioada de referință.

Activitățile planificate de autoritate pentru anul 2020 au fost încadrate în *Planul de acțiuni al CEC pentru anul 2020 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023*, aprobat la 18 februarie 2020 prin Hotărârea nr. 3721 (în continuare – Planul de acțiuni CEC pentru anul 2020). Prin implementarea activităților prevăzute în plan, autoritatea electorală și-a propus realizarea celor 8 obiective trasate în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023. Nivelul de executare a activităților planificate este prezentat în capitolul II al raportului – *Implementarea în anul 2020 a Planului strategic al CEC pentru anii 2020–2023*.

Evaluarea a fost efectuată în baza analizei informației prezentate de Comisie în *Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023* (în continuare – Raportul de activitate CEC pentru anul 2020), a răspunsului instituției la solicitarea Promo-LEX de acces la informație, a informației plasate pe pagina oficială, precum și a altor surse.

La categoria *activităților curente*, CEC a realizat următoarele activități:

Organizarea și desfășurarea ședințelor

Modul în care au fost desfășurate ședințele CEC în anul 2020 este examinat detaliat în subcapitolul 1.2.2 – *Monitorizarea ședințelor CEC*.

Managementul resurselor umane

La data de 01.01.2020, din cele 48 de funcții conform statului de personal, CEC înregistra 2 funcții vacante. Pe parcursul anului de gestiune au fost eliberați/suspendați 7 angajați. În vederea suplinirii funcțiilor vacante, autoritatea electorală a organizat cinci concursuri pentru ocuparea a 8 funcții, unele funcții fiind scoase repetat la concurs. La concursurile organizate au participat 79 de persoane, dintre acestea au fost angajate 5 persoane. Potrivit informației prezentate de autoritate, la 01.01.2021 CEC înregistra 3 funcții vacante. Prin urmare, constatăm că fluctuația personalului, inclusiv pe intern, a fost valabilă și pentru anul 2020.

¹ [Raportul](#) de activitate al CEC pentru anul 2020 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2020, p. 1-17.

² Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023, p. 19-62.

Corespondența instituției

În perioada supusă evaluării, instituția a înregistrat 6 741 de documente, dintre care 4 738 de documente de intrare, 1 819 documente de ieșire, 20 de contestații (în perioadele electorale) și 164 de petiții/sesizări/solicitări/demersuri din partea cetățenilor. Cu referire la ultimele, Comisia a intervenit cu soluții prin răspunsuri oficiale, examinarea în cadrul ședinței CEC, întrevederi, mesaje electronice și consultații din partea aparatului CEC.

Procedurile de atribuire și ridicare a mandatelor de deputați/consilieri locali

Potrivit informației accesibile spre consultare pe pagina web, în perioada de referință, autoritatea a adoptat 3 hotărâri prin care a luat act de vacanța a 3 mandate de deputat, fiind propusă Curții Constituționale validarea mandatelor candidaților supleanți. Concomitent, au fost adoptate 697 de hotărâri privind ridicarea și atribuirea mandatelor în cazul a 790 de consilieri de nivelul I și II. În urma analizei comparative, constatăm că sub acest aspect volumul de lucru al autorității a scăzut față de 2019, când au fost adoptate 732 de hotărâri privind ridicarea și atribuirea mandatelor în cazul a 2 550 de consilieri de nivelul I și II.

Exercițiul bugetar, inclusiv alocarea subvențiilor

Cu referire la exercițiul bugetar, autoritatea a realizat monitorizarea, efectuarea tranzacțiilor și raportarea financiară pentru retribuirea muncii personalului, indemnizații, serviciile prestate instituției (poștale, comunale, protocol, mentenanță, acces, deservire, transport etc.), licențele procurate, bunurile achiziționate, costurile suportate pentru alegeri, costurile proiectelor implementate etc.

Privind exercițiul de stabilire a cuantumului subvențiilor de la stat, menționăm că, în anul 2020, Comisia a calculat și a stabilit de două ori cuantumul subvențiilor lunare destinate finanțării partidelor politice pentru performanțele obținute în cadrul alegerilor parlamentare din 2019, alegerilor locale generale din 2019 și alegerilor prezidențiale din 2016. Astfel, ca urmare a modificărilor Legii bugetului de stat nr. 172/2019 pentru anul 2020, operate la 23 aprilie 2020 (în vigoare din 25 aprilie 2020), CEC a stabilit cuantumul subvențiilor de la stat pentru trei perioade: ianuarie – martie 2020; 1 aprilie – 24 aprilie 2020; 25 aprilie – 31 decembrie 2020. În opinia Promo-LEX, exercițiul a necesitat un efort considerabil din partea autorității.

Potrivit informației reflectate în Raportul instituției pentru 2020, de alocații de la bugetul de stat au beneficiat 25 de partide politice³, cu două partide politice mai puțin comparativ cu anul 2019. În total pentru finanțarea partidelor politice Comisia a alocat suma de 29,3 mil. de lei (aproximativ cu 5 mil. de lei mai puțin decât în 2019 și aproximativ cu 10 mil. de lei mai puțin decât în 2018). Subliniem că alte cinci partide politice nu au prezentat Comisiei informația cu privire la contul bancar destinat subvențiilor de la bugetul de stat și nu au beneficiat de acestea. Suma nealocată a constituit aproximativ 0,02 mil. de lei, cu 0,02 mil. de lei mai puțin comparativ cu anul 2019, când de subvenții de la stat nu au beneficiat nouă partide politice.

În funcție de suma totală alocată de la bugetul de stat, de cele mai mari subvenții în anul 2020 au beneficiat Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (10 mil. de lei), Partidul Democrat din Republica Moldova (6 mil. de lei), Partidul Acțiune și Solidaritate (5,4 mil. de lei), Platforma Demnitate și Adevăr (3,5 mil. de lei) și, respectiv, Partidul Nostru (1,1 mil. de lei).

³ Partidul Politic „Șor” a beneficiat de alocații de la bugetul de stat doar pentru perioada ianuarie și februarie 2020. În baza Hotărârii CEC nr. 3779 din 2020, acesta a fost lipsit de subvenții de la bugetul de stat până la finele anului 2020.

Supravegherea și controlul finanțării partidelor politice

Conform Codului electoral și prevederilor Legii nr. 294 privind partidele politice, CEC este autoritatea abilitată cu atribuții de supraveghere și control al finanțării partidelor politice din Republica Moldova. Aceasta include atât controlul finanțării activității obișnuite a partidelor politice, cât și a campaniilor electorale.

Sub acest aspect, CEC a emis două hotărâri (Hotărârea CEC nr. 4088 din 7 august 2020 privind prezentarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2020; Hotărârea CEC nr. 4765 din 21 aprilie 2021 privind prezentarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru anul 2020). În urma examinării rapoartelor (semestriale și anuale) financiare prezentate de partidele politice pentru anul 2020, CEC a emis 12 atenționări pentru partidele politice privind necesitatea conformării la prevederile legale referitoare la finanțarea partidelor politice, precum și a decis, în 29 de situații, citarea persoanelor cu funcție de răspundere ale partidelor politice și, după caz, întocmirea proceselor-verbale de contravenție pentru neprezentarea rapoartelor financiare/prezentarea cu întârziere a acestora⁴.

Cu referire la depunerea rapoartelor financiare, constatăm că, deși din 1 ianuarie 2020 partidele politice sunt obligate să depună rapoartele financiare atât pe suport de hârtie, cât și electronic (prin SSI „Control financiar”), pentru semestrul I 2020 CEC a publicat rapoartele într-un singur format, în funcție de modul în care a fost recepționat de la partidele politice. Astfel, rapoartele depuse prin SSI „Control financiar” au fost publicate pe pagina CEC prin modulul electronic respectiv, fără publicarea variantei pe suport de hârtie. În cazul rapoartelor prezentate și publicate pe pagina CEC pe suport de hârtie, acestea nu au fost disponibile în SSI „Control financiar”.

În lumina celor expuse constatăm că și în anul 2020 activitatea organului electoral în domeniul monitorizării și gestionării finanțelor partidelor politice a fost insuficientă, rezumându-se la alocarea subvențiilor din bugetul de stat, precum și la verificarea corectitudinii completării și a datelor rapoartelor financiare.

Achiziții publice

Potrivit informațiilor reflectate în rapoartele privind nivelul de realizare a planurilor de achiziții pentru anul 2020, pe parcursul anului de referință, CEC a încheiat, atât cu persoane juridice, cât și cu persoane fizice, 132 de contracte privind achiziționarea bunurilor, materialelor și serviciilor. Dintre acestea, 64 de contracte/acorduri au fost încheiate privind achiziționarea bunurilor și serviciilor pentru activitatea de bază; 10 contracte au fost încheiate privind achiziționarea materialelor și serviciilor pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare noi; 7 contracte au fost încheiate privind achiziționarea materialelor și serviciilor pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi; 51 de contracte au fost încheiate privind achiziționarea bunurilor, materialelor și serviciilor pentru organizarea și desfășurarea alegerilor prezidențiale.

La categoria *activităților neplanificate* de instituție pentru anul 2020 menționăm organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi în șase localități în legătură cu decesul sau demisia aleșilor locali.

1.2.2 Monitorizarea ședințelor Comisiei Electorale Centrale

Potrivit pct. 33 al Regulamentului privind activitatea CEC, forma de lucru a Comisiei este ședința. Ca răspuns la pandemia de coronavirus, la 2 iunie 2020, Comisia a operat modificări în Regulamentul privind activitatea CEC, completându-l cu pct. 33¹. Potrivit acestuia, la solicitare, membrii CEC pot

⁴ [Raportul](#) Promo-LEX privind finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Restrospectiva anului 2020, p. 13.

participa la ședințele Comisiei prin mijloace din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor și/sau prin intermediul platformelor online de videoconferință⁵.

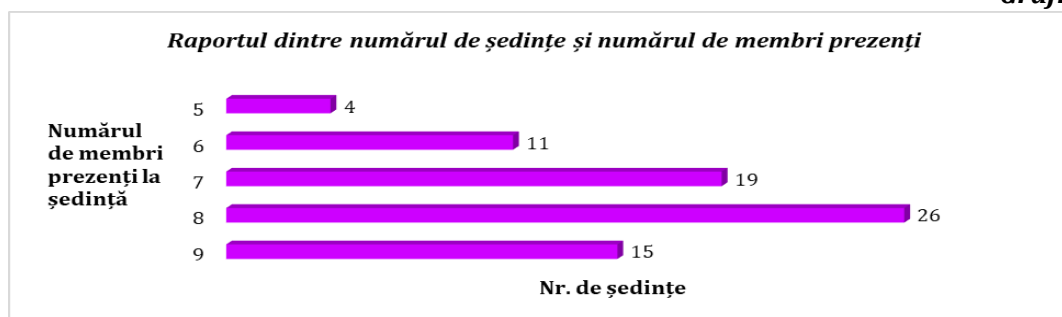
Comparativ cu anul 2019, când Raportul de activitate al CEC cuprindea informații despre numărul și tipul ședințelor Comisiei, pentru anul 2020 constatăm lipsa informației respective în Raportul de activitate al autorității. Astfel, pentru a se pronunța asupra acestui capitol, evaluatorii au consultat și au analizat fiecare proces-verbal al ședinței accesibil pe pagina web a instituției, precum și canalul de YouTube al autorității.

Potrivit informației accesibile spre consultare, pe parcursul anului 2020, Comisia s-a convocat în format mixt (online și cu prezență fizică) în 76 de ședințe, dintre care 43 ordinare și 33 extraordinare, consemnate în 75 de procese-verbale publicate pe site-ul instituției. Subliniem că, potrivit notei de constatare, din lipsa de cvorum, ședința ordinară din 31 ianuarie 2020 nu a fost declarată deliberativă, fiind prezenți doar 4 membri ai CEC⁶, iar ședința ordinară din 11 februarie 2020 a fost declarată închisă după examinarea a doar 5 din cele 20 de subiecte incluse pe ordinea de zi, la constatarea de către Președintele Comisiei a lipsei de cvorum⁷.

Conform pct. 51 al aceluiași regulament, lucrările ședinței se consemnează în procesul-verbal, în care se introduc în mod obligatoriu toate observațiile și propunerile membrilor Comisiei privind problemele luate în discuție și, după caz, opinia separată, prezentată în scris de către reprezentanții cu drept de vot consultativ. Procesul-verbal este semnat de către președintele și secretarul Comisiei. Ședințele Comisiei sunt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor cu drept de vot.

Prezența membrilor Comisiei la ședință este obligatorie. Astfel, potrivit celor 75 de procese-verbale plasate pe site-ul instituției, la 15 ședințe au participat 9 membri ai CEC, la 26 de ședințe – 8 membri ai CEC, la 19 ședințe – 7 membri ai CEC, la 11 ședințe – 6 membri și la 4 ședințe au participat doar 5 membri ai CEC (a se vedea graficul nr. 3).

Graficul nr. 3

Comparativ cu anul 2019, când în vederea organizării a două scrutine naționale autoritatea s-a convocat în cadrul a 108 ședințe, depășind de aproape trei ori numărul ședințelor organizate de CEC în anii precedenți, în 2020 constatăm o reducere cu 31% a numărului ședințelor CEC.

Ordinea de zi a ședinței conține chestiuni ce urmează a fi examinate în ședință și numele raportorului (coraportorului). În cele 75 de procese-verbale analizate, pe ordinea de zi au fost incluse 1 096 de subiecte aprobate, dintre care 1 007 (92%) au fost votate în unanimitate, iar aproximativ 20 au fost votate la limita de 5 voturi pro. Concomitent, constatăm că doar 8 subiecte (-

⁵ Pct. 33⁴: În cazurile când este declarată starea de urgență sau starea de urgență în sănătate publică pe teritoriul Republicii Moldova, precum și în situațiile motivate care fac imposibilă prezența membrilor la sediul sau ședințele Comisiei, la solicitarea membrilor, poate fi organizată participarea acestora la ședințele Comisiei prin mijloace din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor și/sau prin intermediul platformelor online de videoconferință. Înregistrarea prezenței și motivele participării online la ședința Comisiei se confirmă de membrii în cauză, până la începutul ședinței, într-un document semnat prin intermediul semnăturii electronice care întrunește condițiile legii.

⁶ Nota de constatare din 31 ianuarie 2020.

⁷ Procesul-verbal nr. 255 al ședinței ordinare din 11 februarie 2020.

62% față de 2019) nu au întrunit numărul necesar de voturi, fiind amânate pentru o altă ședință. Acestea au vizat: modificarea Regulamentului cu privire la activitatea CEC; modalitatea de întocmire și completare a listelor de subscripție pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020 (2); aprobarea Raportului cu privire la rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020; cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Alexandr Kalinin (2); acreditarea observatorilor naționali din partea Asociației Obștești „FORȚA VETERANILOR” în vederea monitorizării turului al doilea al alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 15 noiembrie 2020. Menționăm că ultimele două subiecte nu au fost aprobate pe parcursul anului de referință. Totodată, subliniem că procesele-verbale analizate nu conțin opinii separate.

Potrivit paginii web, *compartimentul Hotărâri CEC*, pe parcursul anului 2020, autoritatea a adoptat 1 055 de hotărâri, dintre care:

- 37 privind organizarea, desfășurarea și totalizarea alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020;
- 8 privind stabilirea datei alegerilor locale noi, a turului al doilea, a votării repetate în cadrul turului al doilea al scrutinului, după caz, pentru funcția de primar în unele localități;
- 5 privind organizarea și efectuarea votării repetate în cadrul turului al doilea al alegerilor pentru funcția de primar al satului Călinești, raionul Fălești, din data de 8 martie 2020;
- 2 privind declanșarea organizării alegerilor locale noi pentru funcția de primar al comunei Târnova, raionul Dondușeni și al satului Nucăreni, raionul Telenești, din data de 17 mai 2020/1 privind revocarea hotărârilor adoptate anterior ce țin de organizarea acestui scrutin în legătură cu declararea stării de urgență pe întregul teritoriu al Republicii Moldova pentru perioada 17 martie – 15 mai 2020;
- 22 privind organizarea, desfășurarea și totalizarea alegerilor locale noi din data de 6 septembrie 2020;
- 249 privind organizarea, desfășurarea și totalizarea alegerilor Președintelui Republicii Moldova și a alegerilor locale noi din data de 1 noiembrie 2020 și din 15 noiembrie 2020 (turul al doilea al scrutinelor);
- 9 privind aprobarea regulamentelor și instrucțiunilor CEC, modificarea, completarea și abrogarea acestora;
- 3 privind aprobarea avizelor asupra proiectelor de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative și înaintarea propunerilor de modificare a unor acte legislative;
- 697 privind atribuirea, ridicarea și declararea vacanței mandatului de consilier;
- 2 privind inițierea procedurii de validare a mandatului de deputat;
- 5 privind finanțarea partidelor politice;
- 15 privind organizarea, planificarea și raportarea activității CEC/CICDE.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, se menționează că deciziile adoptate de către autoritățile publice centrale sunt supuse dezbaterilor publice. Nu vor fi supuse dezbaterilor publice deciziile în care sunt examinate informații oficiale cu accesibilitate limitată în condițiile legii, precum și asupra procesului de desfășurare a ședințelor operative convocate de conducătorii autorităților publice. În plus, constatăm că prin Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional sunt stabilite aceleași reguli, doar că art. 14, alin. (1) din legea respectivă prevede că „în cazul situațiilor excepționale, al căror regim este stabilit de lege, precum și în cazul actelor ce urmează a fi adoptate de CEC în perioada electorală, proiectele de decizii urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea etapelor prevăzute de prezenta lege”.

Conform Raportului CEC privind asigurarea transparenței în procesul decizional pentru anul 2020, instituția afirmă că a supus consultării 14 acte normative, dintre care 11 au fost adoptate⁸. Totuși, în urma analizei informației plasate pe pagina web a instituției, evaluatorii Promo-LEX au constatat că, în perioada de referință, CEC a publicat doar două anunțuri privind consultarea publică a două proiecte de acte normative⁹ și, respectiv, nu este clar cu cine și în ce mod au fost consultate celelalte acte normative. De asemenea, subliniem lipsa pe pagina web a instituției, la compartimentul *Procesul decizional*, a informației privind sinteza recomandărilor recepționate în urma consultărilor publice, cu argumentarea recomandărilor acceptate și a celor respinse. Comparativ, menționăm că în anul 2019 au fost supuse dezbaterilor publice 7 acte și au fost publicate 7 anunțuri privind consultarea publică.

Similar anului 2019, și în anul 2020, instituția a plasat pe pagina sa web două note informative care argumentează eludarea procesului de consultări publice în cazul Hotărârii CEC nr. 4122 din 19 august 2020¹⁰ pentru modificarea Regulamentului privind activitatea consiliului electoral de circumscripție și al Hotărârii CEC nr. 4123 din 19 august 2020¹¹ pentru modificarea Regulamentului privind activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare. Deși publicarea notelor informative în termenul legal reprezintă un element pozitiv, Promo-LEX atrage atenția autorității asupra necesității și importanței consultărilor publice cu societatea civilă în procesul decizional.

1.2.3 Activitatea Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

Activitatea CICDE pentru anul 2020 a fost reglementată și structurată în *Planul de activitate al instituției pentru anul 2020*, aprobat la 6 martie 2020 prin Hotărârea CEC nr. 3795 (în continuare – Planul de activitate CICDE pentru anul 2020). Documentul presupune realizarea obiectivelor ce vizează direcțiile strategice de dezvoltare ale instituției trasate în Planul strategic al CICDE pentru anii 2020–2023.

Potrivit Asociației Promo-LEX, pe parcursul anului 2020 activitatea CICDE s-a axat pe trei aspecte:

- a) *activitățile planificate*¹² în baza Planului strategic al CICDE pentru anii 2020–2023;
- b) *activitățile curente*¹³ executate în baza actelor normative ce reglementează activitatea CICDE;
- c) *activitățile neplanificate*, apărute în contextul necesității suplínirii funcțiilor electiv vacante.

Activitățile planificate de instituție pentru anul 2020 sunt prevăzute în Planul de activitate al CICDE, elaborat și aprobat în vederea atingerii celor trei scopuri fixate în Planul strategic al CICDE pentru anii 2020–2023. Gradul de executare a activităților planificate este prezentat în capitolul III al raportului – *Implementarea în anul 2020 a Planului strategic al Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral 2020–2023*.

Evaluarea a fost efectuată în baza analizei informației oferite de Centru în *Raportul CICDE privind activitățile realizate pe parcursul anului 2020* (în continuare – Raportul de activitate CICDE pentru anul 2020), a răspunsului instituției la solicitarea Promo-LEX de acces la informație, a informației plasate pe pagina oficială a instituției, precum și a altor surse.

Activitățile curente ale CICDE au inclus:

Exercițiul bugetar

La acest subiect, autoritatea a realizat monitorizarea, efectuarea tranzacțiilor și raportarea financiară pentru retribuirea muncii personalului, servicii informaționale, servicii de transport,

⁸ [Raportul](#) privind asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul CEC pentru anul 2020.

⁹ Aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea exit-pollurilor și pentru modificarea Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

¹⁰ [Nota](#) de argumentare din 26 august 2020.

¹¹ [Nota](#) de argumentare din 26 august 2020.

¹² [Raportul](#) privind activitatea CICDE pentru anul 2020, p. 3-19.

¹³ Raportul privind activitatea CICDE pentru anul 2020, p. 20-24.

servicii de reparații, formare profesională, precum și servicii de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire în contextul alegerilor.

Achiziții publice

Sub acest aspect, autoritatea a încheiat, atât cu persoane juridice, cât și cu persoane fizice, 394 de contracte privind achiziționarea bunurilor și serviciilor, toate fiind înregistrate la Trezoreria de Stat în termenul prevăzut de lege.

Activitățile neplanificate au inclus seminarele de instruire, inclusiv realizarea materialelor informative corespunzătoare, organizate pentru funcționarii electorali în contextul organizării și desfășurării alegerilor locale noi în 6 localități din Republica Moldova.

II. IMPLEMENTAREA ÎN ANUL 2020 A PLANULUI STRATEGIC AL COMISIEI ELECTORALE CENTRALE PENTRU ANII 2020–2023

2.1 Realizarea obiectivelor planificate pentru anul 2020

Conform Planului de acțiuni al CEC pentru anul 2020, elaborat în baza Planului strategic pentru anii 2020–2023, autoritatea și-a propus atingerea a 8 obiective strategice și realizarea a 23 de activități, care includ 67 de subacțiuni.

În urma analizei Raportului de activitate al CEC pentru anul 2020, a informației prezentate de autoritate ca răspuns la solicitarea Promo-LEX de acces la informație nr. 231 din 23.09.2021, precum și a altor documente/surse relevante, Promo-LEX consideră că:

- 28 de subacțiuni au fost executate;
- 11 subacțiuni au fost executate parțial;
- 28 de subacțiuni nu au fost executate.

2.1.1 Obiectivul 1.1: Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative

În vederea atingerii obiectivului nr. 1.1, CEC a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 4 activități, care includ 14 subacțiuni. În contextul evaluării efectuate de către Promo-LEX, considerăm că 5 subacțiuni au fost executate (1.1.3; 1.1.8; 1.1.11; 1.1.12; 1.1.13), 3 subacțiuni au fost parțial executate (1.1.5; 1.1.9; 1.1.10), iar 6 subacțiuni au rămas neexecutate (1.1.1; 1.1.2; 1.1.4; 1.1.6; 1.1.7; 1.1.14).

Activitatea nr. 1.1.1 – Automatizarea secțiilor de votare – include 2 subacțiuni planificate: 1) elaborarea strategiei de automatizare a secțiilor de votare; 2) elaborarea cerințelor tehnice pentru automatizarea secțiilor de votare. **Calificativ: 2 subacțiuni neexecutate.**

Indicatori de performanță: investiții în tehnologii informaționale și comunicaționale prioritizate; caiet de sarcini elaborat.

Potrivit răspunsului CEC la solicitarea Promo-LEX de acces la informații, automatizarea secțiilor de votare a fost amânată în legătură cu desfășurarea auditului SIASA și al Legii nr. 101/2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”.

Activitatea nr. 1.1.2 – Perfecționarea SIASA – include 4 subacțiuni planificate: 1) definitivarea și lansarea Registrului Funcționarilor Electorali (versiunea 2.0); 2) integrarea și implementarea Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor; 3) analiza funcționalităților

oferite de modulul „Verificarea listelor de subscripție” și ajustarea acestuia; 4) elaborarea Planului de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare. **Calificativ: 1 subacțiune executată, 1 subacțiune parțial executată, 2 subacțiuni neexecutate.**

Indicatori de performanță: Registrul Funcționarilor Electorali funcțional; nivelul de funcționalitate al Registrului de Stat al Alegătorilor și Registrului de Stat al Adreselor; modulul „Verificarea listelor de subscripție” ajustat; Planul de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare implementat.

În perioada de referință, potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, autoritatea a implementat și a actualizat SIA „Registrul Funcționarilor Electorali” (RFE), inclusiv în baza propunerilor de îmbunătățire prezentate. La scrutinul prezidențial din 1 (15) noiembrie 2020 modulul a fost disponibil pentru utilizare de către operatorii din cadrul organelor electorale. Potrivit autorității, acesta conține date referitoare la organele electorale și la funcționarii electorali care au activat la patru scrutine naționale și permite extragerea datelor statistice/rapoartelor privind funcționarii electorali și activitatea acestora după mai multe criterii.

De asemenea, a fost ajustat modulul „Verificarea listelor de subscripție”. În urma modificărilor, modulul dispune de mai multe filtre de înregistrare a datelor referitoare la dosarele candidaților, de o interfață ce permite monitorizarea în dinamică a procesului de verificare a listelor de subscripție, poate genera mai multe rapoarte asupra rezultatelor verificării listelor de subscripție pentru fiecare candidat cu descifrarea detaliată a erorilor identificate. Potrivit instituției¹⁴, din lipsa posibilităților tehnice, activitatea a fost amânată, iar sursele financiare alocate au fost redirecționate pentru achiziționarea echipamentului necesar bunei desfășurări a scrutinului prezidențial. Prin urmare, considerăm că activitatea a fost executată parțial.

În privința integrării Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor, potrivit documentului sus-menționat, activitatea nu a fost executată. De asemenea, în baza informației remise de CEC ca răspuns la solicitarea Promo-LEX, constatăm că autoritatea nu a elaborat un Plan de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare. Or, documentul remis de CEC reprezintă un tabel de activități organizate în anul 2021, în comun cu CICDE și PNUD, și nicidecum un plan elaborat și aprobat corespunzător.

Activitatea nr. 1.1.3 – Sporirea incluziunii electorale – include 4 subacțiuni planificate: 1) explorarea echipamentelor/tehnologiilor/metodelor de vot noi menite să sporească accesul la procesul electoral; 2) implicarea diasporei în diferite etape ale procesului electoral; 3) încurajarea alegătorilor din stânga Nistrului să se implice în procesul electoral; 4) promovarea egalității de gen și asigurarea unui proces de vot incluziv prin proiecte comune cu societatea civilă. **Calificativ: 1 subacțiune executată, 2 subacțiuni parțial executate, 1 subacțiune neexecută.**

Indicatori de performanță: echipamente/tehnologii testate și pilotate; creșterea numărului de persoane înregistrate prealabil și a numărului funcționarilor electorali cetățeni din diasporă în RFE; numărul de sugestii/comentarii de îmbunătățire a serviciilor electorale parvenite de la alegătorii din stânga Nistrului și din afara țării; statistică dezagregată pe categorii de persoane cu risc de excludere (categoria de gen, persoane cu nevoi speciale, minorități).

În privința implicării diasporei în diferite etape ale procesului electoral menționăm că, în contextul alegerilor prezidențiale din 1 (15) noiembrie, CEC a conlucrat cu asociațiile diasporei moldovenești, Biroul pentru relații cu diaspora, precum și cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene în scopul asigurării organizării și desfășurării eficiente a alegerilor pentru cetățenii aflați peste hotare. În anul de referință am constatat un activism mai sporit al cetățenilor Republicii Moldova

¹⁴ [Raportul](#) de activitate al CEC pentru anul 2020 în conformitate cu activitățile prevăzute în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023, p. 2.

care au declarat că în ziua alegerilor se vor afla peste hotare (+ 35 910 înregistrări noi) și care au activat în birourile electorale ale secțiilor de votare constituite în străinătate (+504 persoane înregistrate în RFE). Cu toate acestea, subliniem că comunicarea autorității atât cu diaspora, cât și cu alegătorii din stânga Nistrului nu are un caracter continuu, ci se rezumă la perioada de organizare a scrutinelor naționale. Mai mult, potrivit instituției, în cadrul CEC nu există o evidență a recomandărilor/sugestiilor înaintate de alegătorii din stânga Nistrului și din afara țării privind îmbunătățirea serviciilor electorale sau a recomandărilor/sugestiilor acceptate de Comisie. Pentru alegerile prezidențiale din 2020 subiectul solicitărilor a fost deschiderea mai multor secții de votare sau a unor secții de votare noi.

Promo-LEX consideră că autoritatea nu a explorat echipamente/tehnologii/metode de vot noi menite să sporească accesul la procesul electoral, or, dotarea, la cerere, a secțiilor de votare cu cabine de vot pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, plicuri-șablon și lupe speciale pentru persoanele cu dizabilități de vedere este prevăzută de Instrucțiunea cu privire la asigurarea infrastructurii secției de votare din 25.09.2018. De asemenea, subliniem că analiza elaborată și prezentată de CEC vizează doar dimensiunea de gen în alegeri și nimic despre persoanele cu nevoi speciale și minorități. Mai mult, în răspunsul său autoritatea a menționat lipsa datelor privind numărul persoanelor cu dizabilități implicate în organizarea și desfășurarea scrutinelor din anul 2020 în calitate de alegători, funcționari electorali, observatori, reprezentanți ai concurenților electorali, persoane de încredere.

Activitatea nr. 1.1.4 – Menținerea/extinderea Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației (SR EN ISO 9001:2015 și SR ISO/CEI 27001:2013) – include 4 subacțiuni planificate: 1) desfășurarea misiunilor de audit intern; 2) desfășurarea misiunilor de audit extern; 3) obținerea recertificării internaționale; 4) examinarea posibilității de extindere a certificării pe domenii noi. **Calificativ: 3 subacțiuni executate, 1 subacțiune neexecutată.**

Indicatori de performanță: numărul misiunilor de audit intern și de supraveghere realizate; numărul de corecții/acțiuni corective propuse, în raport cu numărul de neconformități identificate.

În vederea realizării activității autoritatea a elaborat și a aprobat Planul auditului intern privind funcționarea și eficacitatea Sistemului de Management al Securității Informației în cadrul CEC în perioada iunie 2019 – iunie 2020 și Planul auditului intern privind funcționarea Sistemului de Management al Calității în cadrul CEC în perioada iunie 2019 – iunie 2020, versiunile 02. În conformitate cu acestea, în luna iulie 2020 a fost desfășurat auditul intern privind evaluarea conformității SMICSI pentru domeniul de certificare declarat (organizarea și desfășurarea alegerilor). În urma analizei informației prezentate de instituție în cadrul auditului au fost identificate 7 neconformități (toate au fost corectate), 17 observații, precum și formulate 8 oportunități de îmbunătățire a SMICSI.

În decembrie 2020, organismul de certificare RINA SIMTEX a desfășurat la CEC auditul extern de recertificare. Potrivit organismului de audit extern, sistemul de management al securității informației și calității este bine implementat și menținut în mod eficace. În cadrul auditului au fost identificate 6 neconformități și 8 observații. Ca rezultat, s-a decis recertificarea sistemului de management pentru domeniul evaluat.

Subliniem însă că în perioada supusă evaluării autoritatea nu a identificat și nu a lansat oportunități de extindere a certificării, potrivit scopului subacțiunii (4). Prin urmare, considerăm că activitatea a fost executată parțial.

Sumar obiectiv nr. 1.1

În concluzie, considerăm că, în baza obiectivului nr. 1.1 – *dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative*, pe parcursul anului 2020, CEC a înregistrat: *5 subacțiuni executate, 3 subacțiuni parțial executate, iar 6 subacțiuni neexecutate.*

În opinia Promo-LEX, un impact semnificativ asupra procesului electoral are efortul continuu al autorității de a asigura desfășurarea procesului electoral la standardele internaționale în domeniul calității. Efecte semnificative pot avea și dialogul cu diaspora, încurajarea alegătorilor de peste hotarele țării de a se implica în procesul de desfășurare a alegerilor: CEC trebuie să fortifice acest dialog.

Cu referire la sporirea incluziunii persoanelor cu dizabilități, considerăm că CEC trebuie să identifice și să aplice instrumente noi în acest sens, să efectueze o analiză detaliată a nivelului de incluziune a acestora în cadrul fiecărui scrutin (în calitate de alegători, funcționari electorali, concurenți electorali, observatori, reprezentanți ai concurenților electorali etc.), precum și să integreze dimensiunea persoanelor cu nevoi speciale în evaluările postelectorale.

De asemenea, considerăm că CEC urmează să-și consolideze eforturile în vederea automatizării secțiilor de votare și integrării Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor, activități cu un impact de lungă durată și cu efecte semnificative asupra procesului electoral.

2.1.2 Obiectivul 1.2: Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control

În vederea atingerii obiectivului nr. 1.2, CEC a planificat realizarea a 2 activități, care includ 9 subacțiuni. În urma evaluării, considerăm 5 subacțiuni executate (1.2.2; 1.2.4; 1.2.6; 1.2.7; 1.2.9), 2 subacțiuni parțial executate (1.2.3; 1.2.5), iar 2 subacțiuni neexecutate (1.2.1; 1.2.8).

Activitatea nr. 1.2.1 – Fortificarea capacităților CEC de monitorizare și control al finanțării politice – include 6 subacțiuni planificate: 1) elaborarea cadrului metodologic de activitate a Direcției monitorizare și control financiar; 2) implementarea modulului „Control financiar”; 3) publicarea în format deschis (cu posibilă reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale prin crearea unui modul electronic actualizat periodic; 4) organizarea instruirilor pentru reprezentanții partidelor și trezorerii; 5) dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative; 6) elaborarea instrucțiunilor/ghidurilor de raportare financiară a partidelor politice și a campaniilor electorale. **Calificativ: 3 subacțiuni executate, 2 subacțiuni parțial executate, iar 1 subacțiune neexecutată.**

Indicatori de performanță: Regulamentul Direcției monitorizare și control financiar aprobat; modulul „Control financiar” funcțional; rapoartele financiare ale partidelor politice publicate pe pagina web a CEC prin intermediul modulului; cadru normativ elaborat; nivelul de accesibilitate a datelor din modul pentru părțile interesate; numărul de instruiți pe diferite categorii de beneficiari organizate; rapoarte de monitorizare și control elaborate/aprobate; normele metodologice recomandate dezvoltate; curriculum de instruire elaborat; cursuri de instruire desfășurate; cel puțin 50 de ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători instruiți; numărul de iregularități identificate; numărul de sancțiuni aplicate versus iregularități raportate.

În luna ianuarie a anului de referință, cu doi ani întârziere, CEC a implementat modulul electronic SSI „Control financiar”, acesta fiind utilizat în raportarea financiară a partidelor politice începând cu 1 ianuarie 2020¹⁵. Modulul a fost utilizat doar pentru raportarea financiară a partidelor politice, nu

¹⁵ [Regulamentul](#) privind finanțarea activității partidelor politice, pct. 67.

însă și pentru raportarea financiară a campaniilor electorale. Evaluatorii Promo-LEX au constatat că deși partidele politice sunt obligate să depună rapoartele financiare atât pe suport de hârtie, cât și electronic (prin SSI „Control financiar”), pentru semestrul I 2020 CEC a publicat rapoartele într-un singur format, în funcție de modul în care a fost recepționat de la partidele politice. Astfel, rapoartele depuse prin SSI „Control financiar” au fost publicate pe pagina CEC prin modulul electronic respectiv, fără publicarea variantei pe suport de hârtie. În cazul rapoartelor prezentate și publicate pe pagina CEC pe suport de hârtie, acestea nu au fost disponibile în SSI „Control financiar”. De asemenea, menționăm că autoritatea nu a asigurat publicarea în format deschis (cu posibilă reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Or, publicarea materialelor tabelare în format PDF nu reprezintă date deschise, care pot fi prelucrate automat. Prin urmare, reiterăm recomandarea către CEC privind examinarea posibilității de publicare a rapoartelor financiare în unul dintre formatele prelucrabile automat (RDF, XML, JSON, CSV, XLSX, ODT)¹⁶. Reamintim că în procesul raportării financiare a partidelor politice prin intermediul modulului SSI „Control financiar”, Promo-LEX a constatat un șir de deficiențe ale modulului electronic¹⁷.

La același subiect, menționăm că, în anul 2020, CEC a organizat două instruirii referitoare la particularitățile întocmirii și prezentării rapoartelor privind gestiunea financiară pentru anul 2019 și semestrul I al anului 2020 pentru reprezentanții și trezorerii a peste 30 de partide politice. În vederea identificării și soluționării problemelor întâlnite la prezentarea rapoartelor financiare, CEC a desfășurat audieri la care au participat reprezentanți a 11 partide politice. Potrivit răspunsului CEC la solicitarea Promo-LEX, în cadrul audierilor au fost prezentate 19 propuneri de îmbunătățire a procedurii de raportare prin intermediul SSI „Control financiar”. Două dintre acestea, împreună cu cele identificate de Comisie, au fost prezentate dezvoltatorilor pentru îmbunătățirea funcționalităților sistemului.

De asemenea, au fost elaborate: Îndrumarul pentru trezorerii concurenților electorali la alegerile prezidențiale, Îndrumarul pentru persoanele responsabile de finanțele grupului de inițiativă la alegerile prezidențiale și Îndrumarul pentru partidele politice. Cât privește Ghidul de utilizare destinat președintelui partidului politic și Ghidul de utilizare destinat trezorerului partidului politic, menționate în Raportul de activitate al CEC ca elaborate în perioada de referință, menționăm că, potrivit materialelor de însoțire la răspunsul CEC, acestea au fost elaborate de către I.P. „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” în anul 2018.

Alte 6 webinare au fost organizate pentru 405 reprezentanți ai organelor de drept și ai instanțelor judecătorești în vederea aplicării uniforme a legislației electorale. Menționăm că la acest capitol s-a reușit instruirea unui număr dublu în comparație cu cel planificat (150 de reprezentanți ai organelor de drept și 50 de judecători).

Cu referire la aceași activitate, menționăm că, potrivit Raportului de activitate pentru anul 2020, autoritatea electorală nu a elaborat Regulamentul cu privire la activitatea Direcției monitorizare și control financiar, întrucât noua structură a CEC nu a fost aprobată. De asemenea, nu au fost dezvoltate normele metodologice privind finanțarea partidelor și a campaniilor electorale, cauzele de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative.

Activitatea nr. 1.2.2 – Descurajarea comportamentului potențial fraudulos – include 3 subacțiuni planificate: 1) elaborarea propunerilor pentru îmbunătățirea cadrului normativ privind comportamentul integru (antifraudă și antiutilizare a resurselor administrative), inclusiv sistemul de sancționare; 2) includerea componentei antiutilizare a resurselor administrative în perioada electorală în cadrul campaniilor de informare; 3) revizuirea legislației în vederea stabilirii

¹⁶ [Raportul](#) privind implementarea planurilor strategice ale CEC și CICDE, retrospectiva anului 2019, p. 23.

¹⁷ [Raportul](#) Promo-LEX privind finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2020, p. 12.

răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale. **Calificativ: 2 subacțiuni executate, iar 1 subacțiune neexecutată.**

Indicatori de performanță: număr de propuneri elaborate și înaintate către Parlament vs număr de propuneri adoptate; componenta antifraudă și antiutilizare a resurselor administrative inclusă în fiecare campanie de informare pentru alegerile naționale; proiect de lege elaborat și înaintat Ministerului Justiției și Guvernului Republicii Moldova.

În vederea descurajării comportamentului potențial fraudulos, în perioada de referință a raportului, CEC a aprobat și a înaintat spre examinare Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova un proiect de lege pentru modificarea legislației electorale și a celei conexe¹⁸. Propunerile prezentate cuprind și segmentele antifraudă/utilizarea resurselor administrative (art. 52, alin. (7), Codul electoral), precum și răspunderea proporțională a actorilor electorali (art. 52, Codul contravențional). Amintim că, la 9 iulie 2020, Parlamentul a aprobat în prima lectură proiectul de lege nr. 263.

De asemenea, Comisia a pus la dispoziția candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova și a instituțiilor mass-media Codul de conduită privind condițiile și modul de susținere financiară, materială și nematerială a campaniei electorale. Documentul reglementa conduita participanților în campania electorală și urmărea asigurarea transparenței în procesul de finanțare și susținere a campaniei electorale, contracararea abuzurilor, inclusiv de resurse administrative, crearea unor standarde uniforme de comportament, precum și asigurarea reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a campaniei electorale.

Totuși, constatăm că campania de informare pentru alegerile prezidențiale din 2020 desfășurată de autoritatea electorală nu a inclus componenta antifraudă și antiutilizare a resurselor administrative.

Sumar obiectiv nr. 1.2

În contextul celor expuse, considerăm că în vederea atingerii obiectivului nr. 1.2 – *sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control*, autoritatea a obținut *5 subacțiuni executate, 2 subacțiuni parțial executate și 2 subacțiuni neexecutate.*

În opinia Promo-LEX, propunerile înaintate de autoritate pentru modificarea legislației electorale și a celei conexe care cuprind și segmentele antifraudă/utilizarea resurselor administrative și răspunderea proporțională a actorilor electorali pot avea un impact mare asupra procesului electoral. De asemenea, înlăturarea deficiențelor modulului SSI „Control financiar” (lipsa unor instrucțiuni publice clare de gestionare/utilizare; imposibilitatea vizualizării datei de depunere a rapoartelor financiare la CEC și a datei publicării; imposibilitatea urmării online a dinamicii și termenului de publicare a rapoartelor de către CEC; lipsa unei opțiuni de vizualizare cumulativă a tuturor partidelor care au prezentat sau nu rapoartele financiare la data-limită; imposibilitatea generării/vizualizării unui raport cumulativ al tuturor partidelor; dificultatea prelucrării datelor; ascunderea datelor personale ale donatorilor ce țin de ocupația/locul de muncă sau genul de activitate al acestora) va spori transparența raportării finanțării partidelor politice și va facilita monitorizarea civică a procesului. Promo-LEX își menține recomandarea autorității electorale privind necesitatea revizuirii SSI „Control financiar” în vederea asigurării unui caracter accesibil al datelor pentru persoanele interesate.

Efecte semnificative asupra procesului electoral pot avea și organizarea instruirilor pentru reprezentanții organelor de drept, instanțelor judecătorești, partidelor politice și trezorerieri în vederea aplicării uniforme a legislației electorale. Cu toate acestea, impactul instruirilor pentru reprezentanții partidelor politice și trezorerieri rămâne a fi pe termen scurt, din moment ce aceleași

¹⁸ Hotărârea CEC nr. [3949](#) din 2 iunie 2020.

seminare de instruire pentru aceleași categorii de persoane sunt organizate în cadrul fiecărui scrutin desfășurat.

De asemenea, subliniem importanța și necesitatea elaborării normelor metodologice adresate ofițerilor de urmărire penală, procurorilor și judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și a campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative. Concomitent, remarcăm necesitatea includerii componentei antifraudă și antiutilizare a resurselor administrative în campaniile de informare.

2.1.3 Obiectivul 1.3: Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale

În vederea atingerii obiectivului nr. 1.3, instituția a planificat o activitate, care include 2 subacțiuni. În contextul evaluării efectuate, considerăm că o subacțiune a fost executată (1.3.2), iar o subacțiune a fost parțial executată (1.3.1).

Activitatea nr. 1.3.1 – Dezvoltarea serviciilor de statistică electorală – include 2 subacțiuni planificate: 1) crearea depozitului de date statistice; 2) elaborarea planurilor anuale de comunicare cu privire la informațiile statistice. **Calificativ: o subacțiune executată, iar o subacțiune parțial executată.**

Indicatori de performanță: numărul de platforme integrate; Planul de comunicare implementat anual în proporție de minimum 90%.

Potrivit Raportului de activitate al CEC, pe parcursul anului 2020, acțiunile autortății privind crearea depozitului de date statistice s-au rezumat la extragerea manuală a listelor consilierilor locali aleși la alegerile locale generale din anii 1999, 2003, 2007; digitalizarea și plasarea acestora pe pagina web a Comisiei, precum și contractarea unui expert internațional care urmează să elaboreze o analiză a posibilităților de creare a unei bănci de date statistice ale CEC.

În baza programelor calendaristice pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor locale noi și a celor prezidențiale, CEC a elaborat și a implementat în proporție de 100% planurile de comunicare aferente ambelor scrutine.

2.1.4 Obiectivul 2.1: Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului

În scopul atingerii obiectivului nr. 2.1, CEC a planificat 2 acțiuni, care includ 8 subacțiuni. În urma evaluării, considerăm 4 subacțiuni executate (2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.6), 2 subacțiuni parțial executate (2.1.2; 2.1.7), iar 2 subacțiuni neexecutate (2.1.5; 2.1.8).

Activitatea nr. 2.1.1 – Colaborare proactivă cu legislativul – include 2 subacțiuni: 1) identificarea și formularea propunerilor de modificare a legislației electorale și a cadrului legal conexe; 2) instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală. **Calificativ: o subacțiune executată și o subacțiune parțial executată.**

Indicatori de performanță: numărul de propuneri identificate și formulate; numărul întrevederilor la care s-au abordat problemele.

La 2 iunie 2020, CEC a aprobat, prin Hotărârea nr. 3949, proiectul de lege pentru modificarea legislației electorale și a celei conexe. Amintim că documentul a fost aprobat într-un mod pripit, fără o prezentare a principalelor modificări-cheie la legislația electorală vizate de respectivul proiect de lege și fără a pune în discuție propunerile înaintate de organizațiile societății civile. În vederea asigurării transparenței procesului de modificare a Codului electoral, Promo-LEX, împreună cu celelalte organizații membre ale Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte, a lansat două

Apeluri publice¹⁹. Proiectul de lege nr. 263 a fost aprobat în prima lectură, și potrivit paginii web a Parlamentului, este în proces de examinare.

Cu referire la instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală menționăm că, potrivit Raportului de activitate al instituției, mecanismul de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală există la nivel de corespondență și conlucrare între autorități, însă nu și ca obligație legală. Totodată, subliniem că, potrivit informațiilor oferite de CEC la solicitarea Promo-LEX, reprezentanții autorității au avut o singură întrevvedere cu părțile interesate, în cadrul căreia s-au discutat aspecte ce se referă la avizarea modificărilor la legislația electorală. Din acest motiv, considerăm că subacțiunea a fost parțial executată.

Acțiunea nr. 2.1.2 – Cooperarea constantă cu alte instituții ale statului – include 6 subacțiuni planificate: 1) colaborare cu Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție în domeniul perfecționării cadrului legal; 2) promovarea, împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), Curtea Supremă de Justiție (CSJ) și Institutul Național al Justiției (INJ), a specializării magistraților în contenciosul electoral; 3) conlucrare cu administrațiile publice locale (APL) în vederea accesibilizării secțiilor de votare; 4) conlucrare cu Agenția Servicii Publice (ASP) în vederea perfecționării listelor electorale; 5) identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru salarizarea competitivă a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare; 6) crearea unui parteneriat cu Consiliul Audiovizualului (CA) în vederea promovării pluralismului politic mass-media. **Calificativ: 3 subacțiuni executate, o subacțiune parțial executată, iar 2 subacțiuni neexecutate.**

Indicatori de performanță: numărul de propuneri vs soluții implementate; câte un magistrat din fiecare instanță de judecată instruit anual în domeniul electoral; mărirea cu 5% a ponderii secțiilor de votare accesibile comparativ cu anul 2019; reducerea numărului de erori din listele electorale cu 50% față de anul 2019; numărul de inițiative înaintate Guvernului și Parlamentului; numărul de activități/inițiative comune (anticorupție, antifraudă, integritate, incluziune, pluralism politic); numărul seminarelor tematice desfășurate cu participarea reprezentanților CEC și ai Consiliului Audiovizualului pentru furnizorii de servicii media din țară în vederea reflectării echidistante, echilibrate și imparțiale a campaniilor electorale prin asigurarea pluralismului politic.

Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, pe parcursul anului de referință CEC a colaborat constant cu Centrul Național Anticorupție și Ministerul Justiției în procesul de modificare a cadrului normativ. În acest mod, toate actele normative care au fost elaborate/modificate au obținut expertiza juridică și anticorupție. De asemenea, reprezentanții Direcției tehnologii informaționale și gestionarea listelor electorale a CEC au avut trei ședințe de lucru cu reprezentanții Agenției Servicii Publice cu privire la îmbunătățirea calității de import al datelor, prin intermediul subsistemului Common Object Interface (COI), din Registrul de Stat al Populației în Registrul de Stat al Alegătorilor.

În colaborare cu CICDE și INJ, s-a asigurat familiarizarea a 58 de judecători din Republica Moldova cu procedura de examinare și soluționare a contestațiilor electorale disputate în instanță, precum și soluționarea litigiilor electorale în temeiul instrumentarului Consiliului Europei (CoE) și practica Curții Europene a Drepturilor Omului.

Cât privește identificarea soluțiilor în vederea salarizării competitive a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare, menționăm că, pe parcursul anului 2020, acestea s-au rezumat la aprobarea noii structuri a CICDE. Astfel, în baza demersului CICDE nr. 1036 din 30 iulie 2020, Comisia a hotărât, la 18 septembrie 2020, aprobarea noii structuri și completarea statului de

¹⁹ Apelul CALC din [24 iunie 2020](#) și Apelul CALC din [13 iulie 2020](#).

personal al CICDE cu două unități de personal (în total 9 unități)²⁰. Potrivit informației disponibile pe pagina web, compartimentul corespondență, solicitarea CEC nr. 8/3636²¹ adresată Ministerului Finanțelor privind examinarea posibilității integrării unor funcții în grupul ocupațional „Învățământ și cercetare (E)” datează din februarie 2021, în afara perioadei de evaluare a prezentului raport.

La aceeași activitate strategică, menționăm că, potrivit Raportului de activitate, pe parcursul anului 2020, CEC nu a creat un parteneriat cu Consiliul Audiovizualului în vederea reflectării echidistante, echilibrate și imparțiale a campaniilor electorale prin asigurarea pluralismului politic. De asemenea, autoritatea nu a asigurat mărirea ponderii secțiilor de votare accesibile. Deși obligația de a accesibiliza clădirile îi revine APL, CEC și-a asumat realizarea acestei activități prin Planul strategic pentru anii 2020–2023, or, în răspunsul său CEC menționează lipsa informației privind ponderea secțiilor de votare accesibile în 2020 comparativ cu 2019. Rezultatele evaluării repetate a accesibilității secțiilor de votare din mun. Hâncești²² arată că, comparativ cu anul 2019, în anul 2020 un progres cantitativ a fost înregistrat doar în privința birourilor electorale ale secțiilor de votare parțial accesibile (+2) și inaccesibile (-1).

Reamintim că, potrivit rapoartelor MO Promo-LEX a alegerilor locale generale din 2019 și prezidențiale din 2020, ponderea secțiilor de votare accesibile a crescut cu doar 1% (de la 26% la 27%)²³.

Sumar obiectiv nr. 2.1

În contextul celor expuse, considerăm că în vederea atingerii obiectivului nr. 2.1 – *îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului*, autoritatea a înregistrat 4 subacțiuni executate, 2 subacțiuni parțial executate și 2 subacțiuni neexecutate.

În opinia Promo-LEX, conlucrarea cu instituțiile statului contribuie semnificativ la perfecționarea în ansamblu a procesului electoral din Republica Moldova. Totuși, subliniem necesitatea unei colaborări eficiente, continue, bine definite, transparente, cu etalarea rezultatelor ce țin de calitatea serviciilor electorale și perfecționarea procesului de organizare și desfășurare a alegerilor.

De o importanță considerabilă sunt și activitățile ce presupun accesibilizarea secțiilor de votare și reflectarea echidistantă, echilibrată și imparțială a campaniilor electorale prin asigurarea pluralismului politic. CEC urmează să-și intensifice eforturile în acest sens.

Concomitent, subliniem importanța identificării soluțiilor în vederea salarizării competitive a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare.

2.1.5 Obiectivul 2.2: Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean

În scopul atingerii obiectivului nr. 2.2, CEC a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 5 activități, care includ 13 subacțiuni. În urma evaluărilor efectuate, Promo-LEX consideră că 10 subacțiuni au fost executate (2.2.1; 2.2.2; 2.2.4-2.2.6; 2.2.8-2.2.12), o subacțiune a fost parțial executată (2.2.3), iar 2 subacțiuni au rămas neexecutate (2.2.7; 2.2.13).

Activitatea nr. 2.2.1 – Implicarea alegătorilor în procesul electoral – include 2 subacțiuni planificate: 1) desfășurarea unei cercetări sociologice privind eficiența instrumentelor/metodelor de informare pe categorii de alegători; 2) organizarea campaniilor specifice de informare pentru grupurile subreprezentate (diaspora, tineri, femei din păturile social-vulnerabile, persoane în etate, minorități etnice, persoane cu nevoi speciale). **Calificativ: 2 subacțiuni executate.**

²⁰ Hotărârea CEC nr. 4262 din 18 septembrie 2020.

²¹ [Răspunsul](#) Ministerului Finanțelor la scrisoarea CEC.

²² [Auditul](#) „Acces egal pentru toți în secțiile de votare”, p. 13.

²³ Rapoartele MO Promo-LEX a alegerilor [locale generale din 2019](#), p. 24 și [prezidențiale din 2020](#), p. 35.

Indicatori de performanță: cercetare sociologică desfășurată; numărul beneficiarilor informați dezagregați pe categorii; creșterea nivelului de încredere a populației în CEC și în corectitudinea alegerilor.

Având drept scop măsurarea impactului campaniilor de educație civică printre alegători, inclusiv dinamica schimbării percepției populației asupra CEC și a CICDE, autoritatea electorală a realizat, în perioada decembrie 2020 – ianuarie 2021, un sondaj de opinie postelectoral privind organizarea alegerilor prezidențiale din 2020²⁴. Datele au fost analizate în comparație cu alte două sondaje postelectorale pentru alegerile parlamentare 2019 și alegerile generale locale 2019, realizate în cadrul proiectului „Consolidarea democrației prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD Moldova). Astfel, potrivit cercetării, nivelul de încredere în profesionalismul CEC a crescut de la 36% la 55%, în transparența activităților CEC – de la 28% la 53%, iar în rezultatele alegerilor – de la 71%²⁵ și, respectiv, de la 47%²⁶, în 2019, la 78%, în 2020.

Concomitent, subliniem că, potrivit sondajului de opinie publică realizat de compania IMAS pentru Promo-LEX în perioada 18 ianuarie – 28 februarie 2021, nivelul de încredere în CEC era la un nivel destul de scăzut, de doar 26%. În opinia Promo-LEX, decalajul identificat denotă existența unor elemente precum: percepție socială scăzută, atitudine selectivă, prejudecăți și stereotipuri de gândire ce urmează a fi depășite.

Pe parcursul anului supus evaluării autoritatea electorală a desfășurat campanii specifice de informare și educare civică pentru următoarele categorii de beneficiari: tineri, diaspora, deținuții din cadrul a patru instituții penitenciare. Activitățile au inclus: exercițiul de simulare a unei ședințe extraordinare a CEC, simularea zilei alegerilor, discuții, lansarea a 17 spoturi video informaționale și motivaționale privind implicarea diasporei în cadrul alegerilor, aspecte ce țin de votarea în ziua alegerilor, verificarea în lista electorală, actele necesare pentru votare, măsuri anti-COVID-19 în ziua alegerilor, declararea locului de ședere, raportarea financiară a partidelor politice și a concurenților electorali etc.

Asociația Promo-LEX evidențiază că pentru o instituție, încrederea care i se acordă este un indicator sensibil al modului în care ea este percepută și valorizată, al atitudinilor existente față de aceasta, al performanțelor sale și al așteptărilor pe care cetățenii le au față de aceasta. Totodată, asociația își reiterează convingerea că deschiderea instituției și o educație continuă și de calitate în domeniul electoral va sparge stereotipurile și prejudecățile existente, va atrage încrederea cetățenilor și va genera un nivel sporit de interes al acestora față de alegeri.

Activitatea nr. 2.2.2 – Extinderea parteneriatelor cu societatea civilă – include 2 subacțiuni planificate: 1) conlucrare pentru îmbunătățirea cadrului normativ; 2) coordonarea agendelor de lucru în vederea evitării suprapunerilor de activități. **Calificativ: o subacțiune executată, iar o subacțiune parțial executată.**

Indicatori de performanță: numărul de propuneri înaintate de societatea civilă la actele normative ale CEC supuse consultărilor publice.

Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru 2020, pe parcursul anului de referință, în conformitate cu prevederile Legii nr. 101/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența decizională, instituția a asigurat consultarea proiectelor de acte normative cu societatea civilă, fiind luate în considerare recomandările și obiecțiile înaintate. Mai mult, în Raportul anual privind transparența în procesul decizional pentru anul 2020²⁷ autoritatea indică 14 proiecte de acte normative prezentate spre consultare publică, dintre care 11

²⁴ [Sondajul](#) postelectoral privind organizarea alegerilor prezidențiale din 1(15) noiembrie 2020.

²⁵ Alegerile locale generale 2019.

²⁶ Alegerile parlamentare 2019.

²⁷ [Raportul](#) privind asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul CEC pentru anul 2020.

acte normative au fost adoptate. De asemenea, au fost organizate două dezbateri publice pe marginea proiectului Planului strategic CEC pentru anii 2020–2023 și a Regulamentului privind organizarea și desfășurarea exit-pollurilor. În cadrul procesului de consultare publică părțile participante au formulat aproximativ 60 de recomandări/propuneri/obiectii. La solicitarea Promo-LEX privind numărul de recomandări ale societății civile acceptate de CEC, autoritatea a făcut trimitere la raportul menționat. Subliniem că, comparativ cu anul 2019, documentul nu conține informații privind recomandările acceptate de autoritate în urma consultărilor publice.

La același subiect, menționăm că, analizând pagina web a instituției, subrubrica „Procesul decizional”, evaluatorii au constatat publicarea a doar două anunțuri privind organizarea consultărilor publice, două note de argumentare, precum și lipsa sintezei recomandărilor recepționate pentru cele 11 documente consultate public, contrar art. 12, alin. (5) din Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008.

În lumina celor expuse, precum și a faptului că, pe parcursul anului de referință, autoritatea electorală a adoptat/modificat anumite acte normative cu încălcarea prevederilor legale privind desfășurarea consultărilor publice, fără a fi organizate consultări publice oficiale și transparente, cu participarea tuturor părților interesate²⁸, considerăm că acțiunea a fost parțial realizată.

Activitatea nr. 2.2.3 – Consolidarea dialogului cu partidele politice – include 2 subacțiuni planificate: 1) includerea în planul anual de comunicare a tematicilor de interes comun cu partidele politice; 2) promovarea inițiativelor, reformelor, inovațiilor, bunelor practici în rândul partidelor politice. **Calificativ: 2 subacțiuni executate.**

Indicatori de performanță: ateliere de lucru semestriale organizate (offline sau în alt format); numărul de participanți la ateliere.

Reamintim că, în anul 2020, CEC a organizat două instruirii privind particularitățile întocmirii și prezentării rapoartelor privind gestiunea financiară pentru anul 2019 și semestrul I al anului 2020 pentru reprezentanții și trezorerii a peste 30 de partide politice. De asemenea, a desfășurat audieri cu reprezentanții partidelor politice în vederea identificării și soluționării problemelor întâlnite la prezentarea rapoartelor financiare.

Subsecvent, oferta educațională și portofoliul de programe ale CICDE cuprind cursuri de instruire pentru reprezentanții partidelor politice. Documentele pot fi accesate pe pagina web a instituției, oferta educațională a fost remisă tuturor partidelor politice înregistrate din Republica Moldova. Pe platforma de instruire la distanță www.e-learning.cicde.md au fost plasate trei cursuri de instruire relevante pentru partidele politice: „Accesul la procesul electoral”; „Rolul persoanelor delegate de concurentul electoral în procesul electoral”; „Colectarea semnăturilor în susținerea candidatului (-ei) la funcția de președinte al Republicii Moldova”.

În opinia Promo-LEX, o colaborare mai strânsă cu partidele politice ar îmbunătăți calitatea reprezentanților lor în organele electorale.

Activitatea nr. 2.2.4 – Promovarea jurnalismului electoral – include 4 subacțiuni planificate: 1) organizarea offline-urilor cu mass-media; 2) invitarea jurnaliștilor la evenimentele publice ale CEC; 3) participarea la emisiuni radiofonice și televizate; 4) monitorizarea presei scrise și electronice. **Calificativ: 3 subacțiuni executate, o subacțiune neexecutată.**

Indicatori de performanță: 8 offline-uri cu mass-media organizate; numărul jurnaliștilor/instituțiilor media cu care se menține un contact constant; numărul de invitații la evenimente jurnalistice primite vs invitații acceptate de către CEC; ponderea instituțiilor mass-media cu jurnaliști specializați pe domeniul electoral în total instituții înregistrate.

²⁸ [Raport final](#) al MO Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020, p. 14, 22, 30.

Potrivit informației prezentate de CEC ca răspuns la solicitarea Promo-LEX, în perioada supusă monitorizării, autoritatea electorală a organizat 14 evenimente publice. Dintre acestea, la 9 (64%) evenimente publice au fost invitați reprezentanții mass-mediei, alte 5 (36%) evenimente publice au fost desfășurate fără o acoperire media. De asemenea, au fost identificate 27 de articole/știri negative referitoare la CEC sau activitățile sale. Autoritatea a venit cu o reacție doar la 6 (22%) dintre acestea, care au vizat pretinsa fraudare a alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019²⁹. Potrivit răspunsului CEC, în contextul evoluției pandemiei de COVID-19 și din cauza restricțiilor impuse de Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, instituția nu a primit nicio invitație la vreun eveniment public. Totodată, subliniem că, în urma analizei paginii de Facebook a instituției, evaluatorii au constatat participarea, pe parcursul anului 2020, a reprezentanților CEC la cel puțin 13 emisiuni TV și radio.

Cu referire la organizarea offline-urilor cu mass-media, potrivit Raportului de activitate al instituției, subacțiunea nu a fost realizată din cauza pandemiei de COVID-19.

Activitatea nr. 2.2.5 – Conlucrarea pe domenii cu partenerii de dezvoltare – include 3 subacțiuni planificate: 1) diversificarea parteneriatelor strategice; 2) atragerea de fonduri pentru diferite domenii strategice; 3) eficientizarea conlucrării cu partenerii externi prin crearea matricei asistenței electorale anuale. **Calificativ: 2 subacțiuni executate , o subacțiune nerealizată.**

Indicatori de performanță: numărul de parteneriate create; majorarea fondurilor financiare atrase din exterior; matricea asistenței electorale creată.

La 9 iulie 2020 autoritatea electorală a încheiat Memorandumul de colaborare cu Institutul Internațional Republican (IRI) în vederea implementării Programului „Moldova: consolidarea relațiilor dintre Guvern și diasporă pentru informarea alegătorilor”. Programul a presupus o colaborare strânsă între IRI și CEC în scopul dezvoltării nivelului de educație electorală și pentru a facilita participarea cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot care se află în străinătate la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020. În baza acestuia au fost organizate vizite de informare pentru comunitățile de moldoveni din Europa de Vest, sesiuni de instruire, precum și au fost dezvoltate materiale informative pentru educarea civică a cetățenilor moldoveni din diasporă despre procesele electorale.

La rândul său, CICDE a menținut, și pe parcursul anului 2020, parteneriatul strategic stabilit cu partenerii de dezvoltare: CoE și PNUD Moldova. Suplimentar, au fost atrase fonduri de la Departamentul de Stat al SUA pentru proiectul *Educarea actorilor electorali pentru alegerile prezidențiale 2020*.

În urma analizei răspunsului CEC la solicitarea Promo-LEX, evaluatorii au constatat o ușoară creștere a ponderii fondurilor externe raportate la bugetul total al CEC, de la 0,77% (78,1 mii de lei), aprobat conform Legii bugetului de stat pentru anul 2019, la 0,79% (901,6 mii de lei), aprobat conform Legii bugetului de stat pentru anul 2020.

Totuși, menționăm că, potrivit Raportului de activitate, autoritatea nu a creat matricea asistenței electorale anuale.

Sumar obiectiv nr. 2.2

În contextul celor expuse, considerăm că, în baza obiectivului nr. 2.2 – *fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean*, autoritatea a obținut *10 subacțiuni executate, o subacțiune parțial executată și 2 subacțiuni neexecutate*.

²⁹ [Comunicatul](#) CEC din 29 august 2020.

În opinia asociației, un impact pe termen lung și efecte semnificative asupra procesului electoral vor avea eforturile depuse de autoritate în consolidarea și extinderea relațiilor de cooperare cu partenerii de dezvoltare, organizațiile naționale și societatea civilă.

De asemenea, menționăm că campaniile de informare pe scară largă și activitățile ce presupun implicarea alegătorilor în procesul electoral, precum și transparența și deschiderea autorității electorale sunt valori de maximă importanță pentru procesul electoral.

Totodată, subliniem importanța sporirii încrederii cetățenilor în instituție și activitățile pe care le desfășoară, precum și importanța respectării prevederilor legale privind desfășurarea consultărilor publice, organizarea consultărilor publice oficiale și transparente, cu participarea tuturor părților interesate.

2.1.6 Obiectivul 2.3: Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă

În vederea atingerii obiectivului nr. 2.3, pentru anul 2020 au fost planificate 2 activități, care includ 4 subacțiuni. În urma evaluării, considerăm o subacțiune executată (2.3.4), o subacțiune parțial executată (2.3.1), iar 2 subacțiuni neexecutate (2.3.2; 2.3.3).

Activitatea nr. 2.3.1 – Dezvoltarea Asociației Internaționale a Femeilor în organele de management electoral WEM-International – include 3 subacțiuni planificate: 1) promovarea WEM-International; 2) atragerea fondurilor și resurselor umane pentru funcționarea secretariatului WEM; 3) dezvoltarea de parteneriate pentru implementarea proiectelor în cadrul WEM-International. **Calificativ: o subacțiune parțial executată și 2 subacțiuni neexecutate.**

Indicatori de performanță: numărul de evenimente în cadrul cărora a fost prezentată Asociația; numărul de proiecte elaborate vs numărul de proiecte implementate; nivelul de atragere a fondurilor; numărul de personal implicat; nivelul de funcționalitate al secretariatului.

În urma analizei Raportului de activitate al CEC pentru anul 2020 și a răspunsului CEC la solicitarea Promo-LEX, constatăm că pe parcursul anului 2020 autoritatea nu a întreprins acțiuni concrete în vederea dezvoltării asociației. Potrivit instituției, importanța dezvoltării asociației și solicitări pentru finanțarea activității acesteia a fost menționată în cadrul comunicării cu partenerii de dezvoltare. Mai mult, s-a încercat revitalizarea WEM-International și desfășurarea unei conferințe anuale, amânată însă din cauza pandemiei și a restricțiilor de călătorie.

Activitatea nr. 2.3.2 – Participarea activă în cadrul asociațiilor electorale regionale și internaționale – ACEEEO, A-WEB – include o subacțiune: participarea activă la conferințe anuale; evenimente electorale organizate la nivel regional și internațional; misiuni de monitorizare a alegerilor în statele membre. **Calificativ: o subacțiune executată.**

Indicatori de performanță: numărul de comunicări/prezentări/articole în cadrul evenimentelor regionale/internaționale; statistica dezagregată pe gen a participanților la evenimentele regionale/internaționale.

Pe parcursul anului 2020, în contextul pandemiei de COVID-19, când majoritatea statelor au instituit anumite măsuri restrictive interne de deplasare, ulterior prelungite, participarea fizică la evenimente electorale regionale și internaționale a constituit o provocare pe scară largă. Mai mult, multe evenimente electorale au fost anulate. Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al instituției pentru anul 2020, în perioada de referință reprezentanții CEC au participat fizic doar la patru evenimente. Printre acestea menționăm: observarea alegerilor din Serbia; seminarul privind liderismul electoral pentru Europa Centrală și de Est organizat de Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES) și două vizite de lucru la Strasbourg pentru dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu CoE. Cu referire la evenimentele organizate în format online, CEC a fost reprezentată

În cadrul a 27 de conferințe, workshopuri și webinare găzduite de CoE, Asociația Oficialilor Electorali Europeni (ACEEEO), IFES, A-WEB, Institutul pentru Democrație și Asistență Electorală (IDEA), Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare (ICPS) etc. În cadrul acestora, reprezentanții CEC au susținut 12 prezentări, iar ca urmare a solicitărilor din partea asociațiilor internaționale, au pregătit și au transmis articole, sondaje de opinie și alte informații/materiale necesare pentru realizarea cercetărilor și publicarea în literatura de specialitate. De asemenea, conducerea CICDE a participat, cu luări de cuvânt, la lucrările conferințelor regionale și internaționale organizate de IDEA, ACEEEO, IFES etc.

Totuși, constatăm cu regret că, contrar prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 10 din 5 ianuarie 2012³⁰, pe pagina web a autorității nu a fost publicat niciun raport de deplasare privind scopul și rezultatele deplasării.

Sumar obiectiv nr. 2.3

În contextul celor relatate, considerăm că, în baza obiectivului nr. 2.3 – *fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă*, autoritatea a înregistrat o subacțiune executată, o subacțiune parțial executată și 2 subacțiuni neexecutate.

În opinia Promo-LEX, participarea la evenimente de talie internațională și regională contribuie semnificativ la perfecționarea aparatului CEC, păstrarea elementului profesionist și consolidarea imaginii instituției pe plan extern. Preluarea bunelor practici asigură îmbunătățirea continuă a procesului electoral, sporește creșterea nivelului serviciilor prestate și, în același timp, creșterea gradului de satisfacție al alegătorilor.

Totuși, se evidențiază necesitatea elaborării unui plan cu acțiuni concrete privind promovarea și dezvoltarea Asociației WEM-International.

2.1.7 Obiectivul 3.1: Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management

Pentru atingerea obiectivului indicat, CEC a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 5 activități, care includ 15 subacțiuni. În contextul evaluării efectuate de către Promo-LEX, considerăm o subacțiune executată (3.1.1), o subacțiune parțial executată (3.1.12), iar 13 subacțiuni neexecutate (3.1.2-3.1.11; 3.1.13-3.1.15).

Activitatea nr. 3.1.1 – Realizarea auditului personalului – include 9 subacțiuni planificate: 1) evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC; 2) analiza gradului de acceptare a schimbării; 3) diagnosticul climatului social-psihologic din instituție; 4) evaluarea culturii organizaționale; 5) analiza sistemului de mobilități funcționale pe orizontală și verticală ale personalului; 6) evaluarea motivațiilor angajaților; 7) evaluarea nivelului de maturitate în poziție și/sau instituție; 8) diagnosticarea eficienței instruirii profesionale a funcționarilor; 9) evaluarea planurilor de dezvoltare a carierei profesionale. **Calificativ: o subacțiune executată, iar 8 subacțiuni neexecutate.**

Indicatori de performanță: persoană fizică/juridică specializată în resurse umane identificată; raport asupra auditului personalului; Indicele Experienței Angajaților; numărul de mobilități interne vs angajarea externă; numărul planurilor de cariere dezvoltate; numărul de succesori, gradul de dezvoltare a succesorilor.

Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, cu referire la această activitate strategică acțiunile autorității s-au limitat la contractarea unui specialist în

³⁰ [Hotărârea](#) de Guvern nr. 10 din 5 ianuarie 2012, pct. 9.

resurse umane care a efectuat chestionarea personalului. Realizarea celorlalte subacțiuni a fost afectată de criza pandemică COVID-19.

Activitatea nr. 3.1.2 – *Sporirea confortului și eficienței angajaților prin îmbunătățirea condițiilor de muncă* – include o subacțiune planificată: evaluarea periodică a satisfacției angajaților privind condițiile de muncă. **Calificativ: o subacțiune neexecută.**

Indicatori de performanță: spațiu nou/suplimentar identificat; facilități oferite (ex. bucătărie/cantină, cameră de relaxare/sport, cameră pentru copii etc.).

Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, realizarea acțiunii a fost afectată de criza pandemică COVID-19.

Activitatea nr. 3.1.3 – *Implementarea unor măsuri pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității în cadrul CEC* – include o subacțiune planificată: implementarea unor măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților (ex. formarea echipelor sportive/cluburilor de interese, organizarea activităților recreative comune etc.). **Calificativ: o subacțiune neexecută.**

Indicatori de performanță: măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților identificate și aplicate în cadrul CEC.

Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, realizarea acțiunii a fost afectată de criza pandemică COVID-19.

Activitatea nr. 3.1.4 – *Crearea unei culturi a instruirii/formării continue pe parcursul întregii activități, încurajarea preluării bunelor practici și schimbului de experiență neformale în rândul membrilor și angajaților CEC* – include o subacțiune: stabilirea parcursurilor de formare anuale, în limita bugetului de formare anuală la CICDE, pentru membrii și funcționarii CEC pe domeniile de interes identificate. **Calificativ: o subacțiune parțial executată.**

Indicatori de performanță: stimulente/facilități pentru învățare/participare create; parcurs de carieră al funcționarului CEC elaborat; principiile participării/delegării membrilor și funcționarilor în vizite de studiu, schimb de experiență/instruiri aprobate.

În vederea realizării activității CEC a elaborat și a aprobat Planul de dezvoltare profesională continuă a personalului din cadrul CEC pentru anul 2020. În baza acestuia, pe parcursul anului de referință 21 de angajați au beneficiat de instruire organizate de CEC (141 de ore) și de Academia de Administrare Publică (471 de ore). Potrivit instituției, planul a fost realizat în proporție de 90%.

De asemenea, 7 membri și 9 funcționari din cadrul CEC au participat la instruirea în domeniul liderismului electoral pentru Europa Centrală și de Est și la vizita de studiu la Strasbourg. Delegarea membrilor și funcționarilor CEC a fost realizată în baza invitațiilor și a tematicii evenimentelor.

Totuși, în răspunsul său la solicitarea Promo-LEX, CEC menționează lipsa unor stimulente/facilități pentru învățare/participare și lipsa documentului privind parcursul de carieră al funcționarului CEC. Prin urmare, considerăm că activitatea a fost parțial executată.

Activitatea nr. 3.1.5 – *Prevenirea și gestionarea crizelor de imagine* – include 3 subacțiuni: 1) elaborarea Planului de comunicare în situații de criză, inclusiv mesajele specifice; 2) efectuarea simulărilor pentru testarea planului; 3) organizarea sesiunilor de media-coaching pentru managementul CEC. **Calificativ: 3 subacțiuni neexecutate.**

Indicatori de performanță: Plan de comunicare elaborat și actualizat anual; 4 simulări efectuate; 8 sesiuni de media-coaching organizate; profilul persoanelor care au beneficiat de media-coaching.

Potrivit informației reflectate în raportul său de activitate, în vederea realizării activității menționate CEC a aprobat Planul de comunicare pentru alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020. Documentul a fost elaborat în conformitate cu Programul calendaristic și a prevăzut pași concreți privind comunicarea externă, precum și periodicitatea difuzării informațiilor de interes public pe parcursul zilei alegerilor. Totuși subliniem că, în conformitate cu planul strategic și planul de acțiuni al instituției, aceasta urma să elaboreze Planul de comunicare în situații de criză care să cuprindă mesaje specifice. Prin urmare, pe parcursul anului 2020 nu au fost efectuate simulări pentru testarea unui astfel de plan.

Concomitent, remarcăm că, potrivit Raportului de activitate pentru anul 2020, instituția nu a organizat sesiunile de media-coaching planificate pentru managementul CEC. Conform informației plasate pe pagina web a autorității, pe parcursul anului de referință, reprezentanții Comisiei au avut cel puțin cinci apariții în presă³¹.

În lumina celor expuse, considerăm subacțiunile corespunzătoare ca fiind neexecutate.

Sumar obiectiv nr. 3.1

În contextul celor relatate, considerăm că, în baza obiectivului nr. 3.1 – *modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management*, restanțele autorității sunt net superioare realizărilor obținute: o subacțiune executată, o subacțiune parțial executată, iar 13 subacțiuni neexecutate.

În opinia Promo-LEX, CEC urmează să-și fortifice eforturile în vederea modernizării sale în ansamblu, or, acest deziderat influențează productivitatea, siguranța, atitudinea și motivația angajaților.

2.1.8 Obiectivul 3.2: Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE

În vederea atingerii obiectivului nr. 3.2, CEC a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 2 activități, care includ 2 subacțiuni. În urma evaluărilor efectuate, Promo-LEX consideră că o subacțiune a fost executată (3.2.1), o subacțiune a rămas neexecută (3.2.2).

Activitatea nr. 3.2.1 – Radiografierea parteneriatului existent CEC și CICDE – include o subacțiune: evaluarea parteneriatului sub aspectul: atribuții/competențe; comunicare interinstituțională/personală; relații de subordonare și raportare. **Calificativ: o subacțiune executată.**

Indicatori de performanță: raport de analiză elaborat; număr de suprapuneri pe domenii de activitate identificate; număr de recomandări efectuate.

În vederea atingerii obiectivului planificat, în septembrie 2020, Direcția comunicare, relații publice și mass-media din cadrul CEC, împreună cu CICDE, a elaborat o notă informativă privind conlucrarea dintre CEC și CICDE. Documentul evidențiază suprapunerile de competențe și acțiuni depistate și cuprinde o serie de recomandări în vederea eliminării suprapunerilor și a eficientizării activității ambelor instituții.

Activitatea nr. 3.2.2 – Eficientizarea modului de colaborare interinstituțională în realizarea sarcinilor strategice – include o subacțiune: analiza și implementarea recomandărilor formulate la activitatea 3.2.1. **Calificativ: o subacțiune neexecută.**

Indicatori de performanță: % recomandărilor implementate în total formulate.

Potrivit informației reflectate în Raportul de activitate al CEC pentru anul 2020, realizarea acțiunii a fost afectată de criza pandemică COVID-19. Implementarea recomandărilor pentru desfășurarea acțiunilor de educație electorală a fost transferată pentru anul 2021.

³¹ [Aparitiile](#) în presă ale reprezentanților CEC pe parcursul anului 2020.

Sumar obiectiv nr. 3.2

În contextul celor expuse, considerăm că, în baza obiectivului nr. 3.2 – *dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE*, autoritatea a obținut o subacțiune executată și o subacțiune neexecutată.

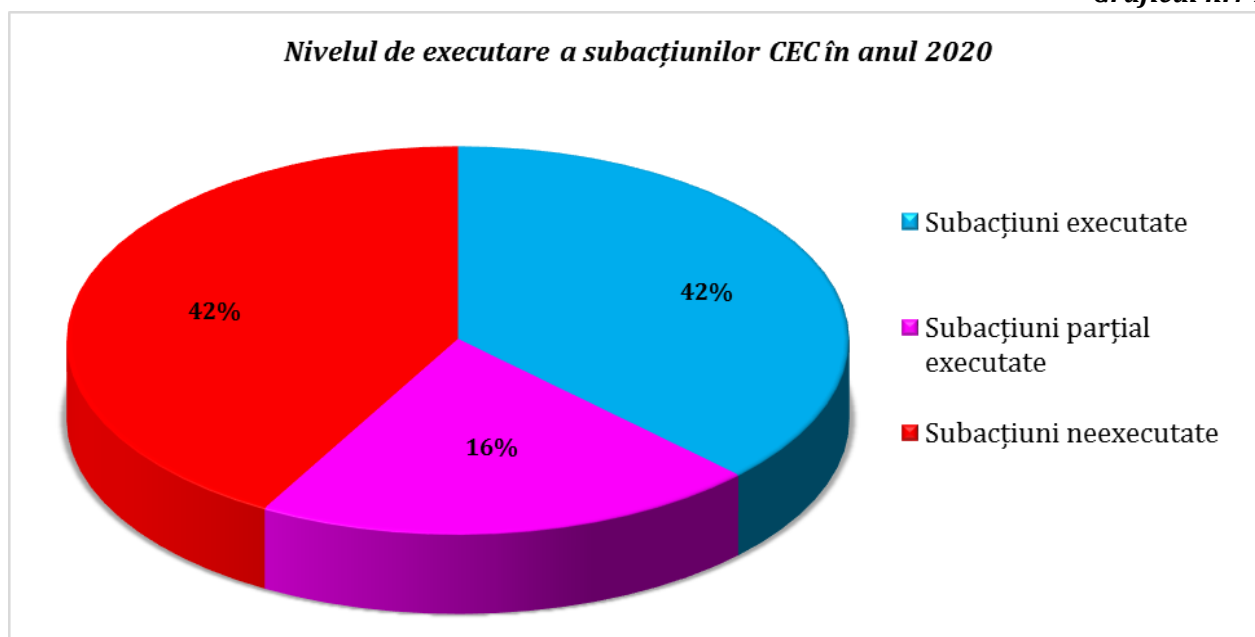
Promo-LEX salută includerea în Planul strategic al CEC a activității ce vizează identificarea și eliminarea suprapunerilor de competențe și acțiuni dintre CEC și CICDE. Or, acestea afectează semnificativ procesul de planificare a activităților și resurselor necesare în vederea organizării și desfășurării lor. În opinia Promo-LEX, delimitarea clară a rolurilor între instituții, cu acordarea reciprocă a suportului necesar, este indispensabilă.

2.2 Concluzii

În urma evaluării nivelului de executare a acțiunilor din *Planul de acțiuni al CEC pentru anul 2020* prin prisma Planului strategic al CEC pentru anii 2020–2023, în opinia evaluatorilor, au rezultat următoarele (a se vedea graficul nr. 4 și Anexa nr. 1):

- 42% din subacțiunile planificate au fost executate (28 de subacțiuni);
- 16% din subacțiunile planificate au fost parțial executate (11 subacțiuni);
- 42% din subacțiunile planificate nu au fost executate (28 de subacțiuni).

Graficul nr. 4

Comparativ cu anul 2019, când ponderea activităților executate constituia 63% din activitățile planificate, în anul 2020 constatăm o diminuare a rezultatelor înregistrate de autoritate în vederea realizării obiectivelor trasate în Planul strategic al CEC pentru anii 2020–2023. Ținem să subliniem că, potrivit Raportului de activitate al instituției, realizarea a 14 (21%) subacțiuni a fost afectată de criza pandemică COVID-19.

III. IMPLEMENTAREA ÎN ANUL 2020 A PLANULUI STRATEGIC AL CENTRULUI DE INSTRUIRE CONTINUĂ ÎN DOMENIUL ELECTORAL PENTRU ANII 2020–2023

3.1 Realizarea obiectivelor planificate pentru anul 2020

Potrivit Planului de activitate pentru anul 2020, elaborat prin prisma Planului strategic al CICDE pentru anii 2020–2023, CICDE a planificat realizarea a 48 de activități. În urma analizei Raportului privind activitățile realizate de CICDE pe parcursul anului 2020, a informației prezentate de autoritate ca răspuns la solicitarea Promo-LEX de acces la informație nr. 232 din 23.09.2021, precum și a altor documente/surse relevante, Promo-LEX consideră că:

- 39 de activități au fost executate;
- 7 activități au fost parțial executate;
- 2 activități nu au fost executate.

3.1.1 Scopul 1: Prestarea serviciilor de instruire, educație civică și cercetare modernizate, continue și adaptate necesităților beneficiarilor

În vederea atingerii scopului nr. 1, CICDE a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 3 obiective, care includ 29 de activități. În contextul evaluării efectuate, considerăm 24 de activități ca fiind executate, iar 5 activități – parțial executate.

Obiectivul nr. 1.1 – *Modernizarea și permanentizarea serviciilor de instruire și educație civică.*

Acest obiectiv include 16 activități planificate: 1) îmbunătățirea cursurilor de instruire pentru funcționarii electorali și alți actori electorali existente pe platforma www.elearning.cicde.md; 2) elaborarea Regulamentului CICDE privind instruirea la distanță; 3) desfășurarea instruirii funcționarilor electorali și a altor subiecți interesați pe platforma www.elearning.cicde.md; 4) implementarea conceptului de instruire mixtă (blended learning) și desfășurarea instruirilor în baza acestui concept; 5) promovarea modulelor de instruire pe platforma www.elearning.cicde.md; 6) actualizarea/îmbunătățirea produselor educaționale existente (programe de instruire și educație civică); 7) elaborarea conținutului și desfășurarea instruirilor pentru diferiți actori electorali la distanță în regim real (webinar); 8) elaborarea conținutului și desfășurarea programelor de educație electorală pe diverse platforme online; 9) transformarea paginii web a CICDE în instrument de educație electorală; 10) instruirea continuă a potențialilor funcționari electorali: reprezentanții APL, reprezentanții partidelor politice, profesori, bibliotecari etc.; 11) desfășurarea tuturor procedurilor privind acreditarea cursurilor de instruire pentru potențialii funcționari electorali; 12) promovarea includerii cursurilor CICDE în programul de formare a funcționarilor publici și a altor categorii de funcționari electorali potențiali; 13) desfășurarea instruirii funcționarilor electorali desemnați în componența organelor electorale, precum și a reprezentanților aparatului CEC; 14) elaborarea și implementarea mecanismelor de aplicare la cursuri a persoanelor interesate; 15) desfășurarea tuturor procedurilor privind acreditarea cursurilor de instruire pentru alte categorii de beneficiari decât potențialii funcționari electorali; 16) desfășurarea activităților de instruire și educație civică continuă pentru diferite categorii de beneficiari (reprezentanții partidelor politice, trezoreri, judecători, mass-media, procurori, ofițeri de urmărire penală). **Calificativ: 13 activități executate și 3 activități parțial executate.**

Potrivit Raportului CICDE privind activitățile realizate pe parcursul anului de referință, instituția a organizat și a desfășurat, online, dar și față în față, 867 de activități de instruire și educație civică, la

care au participat peste 33 000 de beneficiari direcți. Programul de instruire pentru membrii BESV a fost adaptat în formatul blended training în trei etape: videoconferință live pe canalul de YouTube, seminare cu prezență fizică și sesiune înregistrată pe YouTube.

De asemenea, Centrul a actualizat programele de instruire și suportul didactic pentru funcționarii electorali și alți subiecți electorali în funcție de fiecare scrutin organizat, a îmbunătățit programele de educație civică pentru bibliotecari, profesorii de educație civică, a promovat activ platforma e-learning, prin intermediul căreia au fost instruiți 2 088 de beneficiari unici, dintre care 840 de funcționari electorali. Totodată, a elaborat Regulamentul privind instruirea la distanță, trei produse educaționale, formularul de înscriere la cursurile de instruire, în baza căruia s-au înregistrat 191 de persoane, precum și a expediat pe adresa Academiei de Administrare Publică demersul privind includerea a trei cursuri în programul de formare continuă a funcționarilor publici.

Cu referire la acreditarea cursurilor de instruire pentru potențialii funcționari electorali și alte categorii de beneficiari, menționăm că, potrivit Raportului CICDE privind activitățile realizate pe parcursul anului 2020, acțiunile instituției s-au rezumat la analiza legislației și elaborarea unei note analitice-informative cu privire la procedura de acreditare a programelor CICDE și măsurile necesare în vederea lansării procedurii de acreditare.

Deopotrivă, în baza răspunsului CICDE la solicitarea Promo-LEX de acces la informații, constatăm că instituția nu a reușit, pe parcursul anului 2020, să transforme integral pagina web în instrument de educație electorală, din moment ce numărul de vizitatori ai paginii web s-a diminuat ușor, de la 41 871 în 2019 până la 39 819 în 2020. În lumina celor expuse, considerăm acțiunile sus-menționate ca fiind parțial executate.

Obiectivul nr. 1.2 – Fortificarea bazei metodologice a CICDE. Acest obiectiv include 8 activități planificate: 1) îmbunătățirea sistemului de standardizare a programelor de instruire și educație civică în cadrul CICDE; 2) actualizarea și ajustarea programelor de instruire și educație civică în funcție de prevederile instrucțiunii actualizate; 3) elaborarea portofoliului programelor de instruire și educație civică CICDE; 4) elaborarea Instrucțiunii privind sistemul de control al calității serviciilor de instruire și educație civică în cadrul CICDE; 5) monitorizarea activităților de instruire și educație civică, precum și elaborarea rapoartelor de monitorizare; 6) evaluarea impactului programelor de instruire și educație civică și formularea recomandărilor pentru acestea; 7) clasificarea și arhivarea programelor de instruire și educație civică existente; 8) elaborarea ofertei de servicii a CICDE.
Calificativ: 7 activități executate și o activitate parțial executată.

În vederea atingerii obiectivului, CICDE a aprobat versiunea actualizată a Instrucțiunii privind sistemul unificat de elaborare și codificare a materialelor metodico-didactice, în baza căreia au fost ajustate, clasificate și arhivate programele de instruire și educație civică.

Instituția a elaborat și a publicat pe pagina sa oficială Portofoliul programelor de instruire și educație civică. Documentul cuprinde 11 programe destinate funcționarilor electorali desemnați sau potențiali, concurenților electorali, colecțiilor de semnături, partidelor politice (reprezentanților cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali, observatorilor și persoanelor de încredere), formatorilor, organizațiilor nonguvernamentale, instituțiilor mass-media, instituțiilor de management electoral, reprezentanților Autorităților Publice Locale, profesorilor de educație civică și educație pentru societate, precum și tinerei generații de actori electorali. De asemenea, a elaborat, a publicat și a remis în atenția potențialelor persoane interesate oferta educațională pentru alegerile prezidențiale din noiembrie 2020. Oferta include 5 cursuri de formare inițială³² destinate

³² Potrivit informației plasate pe pagina web a instituției și Raportului de activitate pentru anul 2020, oferta educațională include 6 cursuri de formare inițială. Totuși, documentul nu cuprinde cursul „Atribuțiile membrilor biroului electoral al secției de votare peste hotarele țării”.

persoanelor „+18”; potențialilor reprezentanți cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali, observatorilor și persoanelor de încredere; potențialilor membri ai grupurilor de inițiativă; potențialilor observatori din partea concurenților electorali sau ai organizațiilor societății civile; persoanelor interesate.

Suplimentar, potrivit paginii web a instituției, ca urmare a procesului de monitorizare a activităților de instruire și educație civică, CICDE a elaborat trei rapoarte interne: două privind instruirile desfășurate pentru pregătirea alegerilor parlamentare noi și prezidențiale și unul privind activitățile de educație civică și electorală. Cu referire la evaluarea externă a activităților de instruire furnizate de instituție, potrivit răspunsului CICDE la solicitarea Promo-LEX de acces la informație, impactul instruirii funcționarilor electorali, activitatea Liniei de informare a alegătorilor, precum și prestația CICDE în ansamblu au fost evaluate de către compania „Date Inteligente” SRL. Potrivit raportului, CICDE deține un rol important în pregătirea funcționarilor electorali pentru fiecare scrutin, acesta reprezintă un mediator între cadrul normativ și funcționarii electorali, iar instruirile sunt foarte utile.

Totuși, menționăm că instituția nu a elaborat și nu a aprobat Instrucțiunea privind sistemul de control al calității serviciilor de instruire și educație civică în cadrul CICDE, documentul fiind în etapa pregătitoare. Din acest motiv, considerăm activitatea ca fiind parțial executată.

Obiectivul nr. 1.3 – Afirmarea CICDE în calitate de instituție de consultanță și cercetare științifico-practică. Acesta include 5 activități planificate: 1) elaborarea și aprobarea planului anual privind activitățile de cercetare; 2) realizarea activităților de cercetare în cadrul „laboratorului de cercetare al CICDE”; 3) publicarea și promovarea revistei de cercetări electorale a CICDE; 4) procurarea literaturii de specialitate pentru biblioteca CICDE; 5) abonarea la biblioteci științifice online.
Calificativ: 4 activități executate și o activitate parțial executată.

În scopul executării activităților menționate, CICDE a elaborat Planul privind realizarea activităților de cercetare pentru anul 2020. În baza documentului instituția a realizat următoarele activități: în cadrul „laboratorului de cercetare al CICDE” au fost elaborate și prezentate public două note analitice tematice: „Oportunitatea reducerii zilei votării în Republica Moldova” și „Organizarea alegerilor pe timp de pandemie COVID-19”.

Pentru al doilea an consecutiv, CICDE a oferit burse de cercetare pentru 5 tineri, care și-au propus să studieze în mod aprofundat subiecte precum: condițiile de participare la alegeri, finanțarea partidelor, instruirea electorală, politici de gen în alegeri și influența transformărilor sistemului electoral asupra indicelui reprezentării partidelor politice în organele electivă. Drept urmare, au fost elaborate cinci cercetări, iar concluziile acestora au fost prezentate în cadrul celei de-a IV-a ediții a Conferinței „CICDE Open Talks”.

Potrivit răspunsului CICDE la solicitarea Promo-LEX de acces la informație, cercetările au fost publicate în număr de 100 de exemplare fiecare, dintre acestea 40 de exemplare au fost distribuite, iar 60 se păstrează în biblioteca CICDE.

De asemenea, pe parcursul anului de referință, CICDE a asigurat dotarea bibliotecii cu 15 exemplare de carte și extinderea abonamentului anual al Consorțiului Resurselor Electronice pentru Moldova cu alte trei resurse noi. Cu toate acestea, constatăm că CICDE nu a asigurat sporirea cu 10% a utilizatorilor bibliotecii, în 2020 beneficiind de aceste servicii doar circa 130 de persoane (membrii și funcționarii din cadrul aparatului CEC; angajații și formatorii CICDE; cercetători; experți; voluntari; reprezentanți ai partidelor politice și ai asociațiilor obștești). Potrivit instituției, din cauza pandemiei, accesul vizitatorilor în incinta bibliotecii CICDE a fost limitat.

Subliniem că, în conformitate cu Planul menționat, pe parcursul perioadei supuse evaluării, CICDE urma să elaboreze, să publice și să distribuie două ediții ale revistei de analiză, teorie și cercetare

electorală „Digest electoral”. Potrivit paginii web a instituției, compartimentul *Cercetare*, edițiile nr. 3 (dedicată metodelor de vot alternativ) și nr. 4 (dedicată răspunderii juridice în domeniul electoral) au fost plasate pentru acces public în lunile iunie și, respectiv, decembrie 2020. Cu toate acestea, potrivit informației reflectate în Raportul CICDE privind activitățile realizate pe parcursul anului 2020, Centrul nu a asigurat tipărirea și distribuirea în termen a ediției nr. 4³³. Prin urmare, considerăm că activitatea a fost parțial executată.

Sumar scop nr. 1

În contextul celor relatate, considerăm că pe parcursul anului 2020, în baza scopului nr. 1 – *prestarea serviciilor de instruire, educație civică și cercetare modernizate, continue și adoptate necesităților beneficiarilor*, din cele 29 de activități asumate, CICDE a înregistrat 24 de activități executate și 5 activități parțial executate.

În opinia Promo-LEX, un impact semnificativ asupra procesului electoral au activitățile de instruire, perfecționare profesională continuă și calificare a funcționarilor electorali, precum și a subiecților implicați în procesul electoral, actualizarea, îmbunătățirea și adaptarea programelor de instruire la necesitățile beneficiarilor, iar în anul de referință, și la necesitățile impuse de pandemie. Totuși, pe fundalul unei rate mici de participare la seminare, Promo-LEX reiterează necesitatea restabilirii certificării obligatorii a funcționarilor electorali. Or, calitatea de funcționar electoral presupune și solicită o pregătire specială, în acest caz și obligatorie, deoarece de profesionalismul acestora depinde desfășurarea corectă a alegerilor.

De asemenea, efecte importante produc activitățile de educație civică și cercetare, întrucât sporesc nivelul de cultură electorală și interesul față de domeniul electoral, contribuie la formarea unui nou model de cetățean, promovează o participare mai mare la vot și implică un grup larg de beneficiari (profesori de educație civică, bibliotecari, tineri, copii).

3.1.2 Scopul 2: Realizarea tuturor măsurilor interne necesare în vederea asigurării capacității CICDE de a realiza activitățile de instruire, educație civică și cercetare propuse

În vederea atingerii scopului nr. 2, CICDE a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 2 obiective, care includ 11 activități. Dintre acestea, considerăm că 10 activități au fost executate, iar o activitate – neexecutată.

Obiectivul nr. 2.1 – Eficientizarea organizațională. Acest obiectiv include 7 activități planificate: 1) analiza organizațională și formularea recomandărilor referitoare la o nouă organigramă și numărul angajaților CICDE; 2) realizarea unei analize referitor la statutul CICDE/angajaților CICDE, precum și referitor la mărirea statelor de personal și formularea recomandărilor; 3) elaborarea noii organigrame și propunerea spre aprobare a acesteia; 4) actualizarea/revizuirea Registrului formatorilor (instruiți inițial în cadrul ToT); 5) crearea Registrului de angajați externi atrași pentru realizarea altor activități decât instruirea (care nu se regăsesc în registrul formatorilor); 6) elaborarea și implementarea unui sistem nou de recrutare, acreditare și formare a formatorilor (inițială și continuă); 7) identificarea și implementarea instrumentelor de retenție/fidelizare a formatorilor instruiți. **Calificativ: 7 activități executate.**

În vederea atingerii obiectivului trasat, pe parcursul anului de referință, CICDE a efectuat două analize: analiza organizațională cu propuneri privind organigrama și numărul angajaților CICDE și analiza statutului CICDE și al angajaților CICDE. Analizele și recomandările formulate (revizuirea statelor de personal, suplینirea statelor de personal, schimbarea statutului angajaților, noua organigramă) au fost expediate pe adresa CEC prin scrisoarea CICDE-1036 din 30.07.2020. Drept

³³ [Raportul](#) CICDE privind activitățile realizate pe parcursul anului 2020, p. 16.

urmare, în septembrie 2020, CEC a majorat cu două funcții efectivul-limită al CICDE (total 9 unități de personal) și a aprobat noua organigramă³⁴.

De asemenea, CICDE a elaborat Regulamentul privind angajarea, acreditarea și formarea inițială și continuă a formatorilor. În conformitate cu acesta, în anul 2020, instituția a asigurat evaluarea formatorilor³⁵, aplicarea mecanismelor de fidelizare (promovarea dezvoltării profesionale continue; consultarea formatorilor) pentru 22 de formatori dintre cei care au trecut evaluarea, formarea inițială a 24 de persoane și angajarea a 21 de formatori. Concomitent, CICDE a actualizat Registrul formatorilor (total 77 de formatori) și a creat Registrul angajaților externi atrași pentru realizarea altor activități decât instruirea. Potrivit răspunsului CICDE la solicitarea Promo-LEX, pe parcursul anului supus evaluării în activitățile de instruire organizate și desfășurate de CICDE au fost implicați 37 de formatori.

Obiectivul nr. 2.2 – Crearea climatului financiar favorabil pentru dezvoltarea CICDE. Acest obiectiv include 4 activități planificate: 1) elaborarea proiectelor și implementarea acestora; 2) elaborarea portofoliului programelor/cursurilor CICDE și a serviciilor prestate contra plată; 3) promovarea meniului de programe al CICDE și prestarea serviciilor de instruire tuturor subiecților interesați; 4) crearea condițiilor pentru administrarea eficientă a fondurilor suplimentare. **Calificativ: 3 activități executate, o activitate – neexecutată.**

Pe parcursul anului de referință, instituția a lansat proiectul „Educarea actorilor electorali la alegerile prezidențiale”, finanțat de Departamentul de Stat al SUA. În cadrul acestuia CICDE a realizat șase tipuri de activități (meme-uri (5 serii), podcasturi (5), spoturi video (5), videografice (4), studiu sociologic (1), broșură electronică (1)) menite să sporească cunoștințele beneficiarilor despre procesul electoral, să promoveze o participare mai mare la vot și să fortifice profesionalismul în rândul funcționarilor electorali.

De asemenea, a elaborat, a publicat și a remis în atenția potențialelor persoane interesate oferta sa educațională pentru alegerile prezidențiale din noiembrie 2020, care include 5 cursuri de formare inițială. În baza acesteia Centrul a prestat servicii de instruire Alianței Infonet. În cadrul celor trei instruirii cu tematica „Demers spre o societate echitabilă prin alegeri inclusive” au participat 64 de membri ai BESV din raioanele Leova, Cimișlia și mun. Chișinău³⁶.

Restanțe au fost înregistrate în privința creării condițiilor pentru administrarea eficientă a fondurilor suplimentare. Potrivit instituției, activitatea a fost transferată pentru anul 2021, deoarece necesită o analiză mai profundă a cadrului legal și o consultare cu potențialii donatori.

Sumar scop nr. 2

În contextul celor relatate, considerăm că în baza scopului nr. 2 – *realizarea tuturor măsurilor interne necesare în vederea asigurării capacității CICDE de a realiza activitățile de instruire, educație civică și cercetare propuse*, din cele 11 activități planificate, CICDE a executat integral 10 activități, iar o activitate a rămas neexecutată.

În opinia Promo-LEX, majorarea statelor de personal ale CICDE, eventuala schimbare a statutului angajaților (inclusiv sub aspectul salarizării) și reglementarea aspectelor referitoare la formatorii CICDE (recrutare, acreditare, formare și fidelizare) vor avea un impact considerabil asupra activității Centrului. Acestea vor permite sporirea capacității echipei, buna desfășurare și organizare a întregii game de activități marca CICDE, inclusiv a unor activități de amploare, iar, totodată, sporirea vizibilității instituției, precum și fidelizarea atât a personalului, cât și a formatorilor.

³⁴ Hotărârea CEC nr. 4262 din 18.09.2020.

³⁵ Potrivit răspunsului CICDE la solicitarea Promo-LEX de acces la informații, din 208 persoane incluse în Registrul formatorilor la 01 ianuarie 2020, au trecut evaluarea doar 56 de persoane.

³⁶ [Raportul](#) privind activitățile desfășurate de CICDE în vederea pregătirii pentru alegerile prezidențiale din 1 noiembrie 2020, p. 4.

3.1.3 Scopul 3: Sporirea vizibilității instituției și stabilirea parteneriatelor strategice

În vederea atingerii scopului nr. 3, CICDE a planificat realizarea pe parcursul anului 2020 a 2 obiective, care includ 8 activități. În contextul monitorizării efectuate de către Promo-LEX, considerăm 5 activități ca fiind executate, 2 activități – parțial executate și o activitate – neexecutată.

Obiectivul nr. 3.1 – Promovarea imaginii CICDE în calitate de instituție modernă și inovativă. Acest obiectiv include 6 activități planificate: 1) elaborarea și implementarea planului anual de conferințe, mese rotunde, evenimente de educație civică organizate de CICDE; 2) elaborarea și promovarea mesajelor-cheie privind misiunea, viziunea și obiectivele strategice ale CICDE pentru evenimente la care participă reprezentanții instituției (în țară și în afara ei); 3) crearea produselor informaționale pentru pagina web și rețelele sociale, precum și publicarea acestora; 4) crearea produselor de promovare și informare offline; 5) colaborarea permanentă cu mass-media locală; 6) stabilirea parteneriatelor cu instituții guvernamentale, societatea civilă (OSC), organizații internaționale. **Calificativ: 4 activități executate, 2 activități – parțial executate.**

În scopul executării activităților menționate, CICDE a elaborat Planul activităților de educație civică și electorală pentru anul 2020, în baza căruia a organizat 25 de activități: Conferința anuală CICDE „Open Talks”, 7 activități în format offline, 4 transmisiuni live pe pagina sa de Facebook cu genericul „Alegeri pe timp de pandemie” cu experți din Polonia, România, Ucraina, Kârgâzstan, 7 podcasturi cu tematică electorală, 5 videouri informative privind alegerile și broșura „Ciclul electoral pentru toți”. Adicional, autoritatea a elaborat broșura „Ciclul electoral pentru toți”; două ediții din seria benzilor desenate „Arci la secția de votare”: „Arci votează peste hotare” și „Arci contra COVID-19”, precum și un set de meme-uri destinate alegătorilor în cadrul campaniei de informare „18+”³⁷.

Pe parcursul anului 2020, reprezentanții CICDE au participat, inclusiv cu prezentări și luări de cuvânt, la cel puțin 10 evenimente organizate de instituții naționale și internaționale³⁸ și 10 emisiuni TV și radio. Acestea, dar și alte produse informaționale, au fost mediatizate pe pagina web și rețelele de socializare, ultimele înregistrând o creștere de 21,13% (Facebook) și 85% (canalul de YouTube).

Cu referire la pagina web, constatăm că plasarea informației în toate cele trei limbi este, în continuare, tergiversată. Potrivit datelor din Raportul de activitate pentru anul 2020, numărul de vizitatori s-a diminuat ușor, cu circa 4,9% comparativ cu anul 2019. Deși, potrivit instituției, pagina oficială a fost actualizată cu regularitate, noutățile și evenimentele fiind disponibile inclusiv în limbile rusă și engleză, în urma accesării evaluatorii au constatat următoarele:

- doar 21 (33%) de postări sunt disponibile în limba rusă;
- doar 17 (27%) postări sunt disponibile în limba engleză, ultima datând din iulie 2020;
- doar 15 (24%) postări sunt disponibile în toate cele trei limbi (română, rusă, engleză).

De asemenea, și pentru această perioadă de monitorizare, subliniem lipsa pe pagina web a Raportului de activitate al instituției tradus în limba rusă (ultimul fiind din 2013) și în limba engleză (ultimul fiind din 2014). De asemenea, evidențiem lipsa Raportului privind instruirea inițială și continuă tradus în limba rusă (ultimul fiind din 2015) și în limba engleză (ultimul fiind din 2014).

Subliniem că actualizarea permanentă a paginii web a CICDE în toate cele trei limbi constituie una dintre principalele activități prevăzute și în Planul de comunicare al instituției pentru anul 2020.

³⁷ [Raportul](#) activităților de educație civică și electorală al CICDE pentru anul 2020, p. 15.

³⁸ Constatăm cu regret că pe pagina web a Centrului nu a fost publicat niciun raport vizavi de deplasările reprezentanților CICDE în Franța și Kârgâzstan, cu informația privind scopul și recomandările formulate.

Totodată, potrivit informației reflectate în Raportul de activitate pentru anul 2020, o serie de activități au fost realizate în colaborare cu opt parteneri de dezvoltare³⁹. În vederea diversificării parteneriatelor, potrivit instituției, a fost reînnoit Acordul cu Universitatea de Stat din Moldova (USM) și negociat textul Acordului cu Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”. Menționăm însă că Acordul de colaborare între USM și CICDE, disponibil pe pagina web a instituției, datează din anul 2021, în afara perioadei de evaluare. În lumina celor expuse, considerăm activitățile sus-menționate ca fiind parțial executate.

Obiectivul nr. 3.2 – Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE.

Acest obiectiv include două activități planificate: 1) evaluarea parteneriatului CEC/CICDE: sub aspectul atribuțiilor/competențelor; sub aspectul comunicare interinstituțională, personală; sub aspectul relațiilor de subordonare și raportare; 2) eliminarea suprapunerilor de competențe și activități dintre subdiviziunile CEC și CICDE. **Calificativ: o activitate – executată, o activitate – neexecutată.**

În vederea atingerii obiectivului planificat, în septembrie 2020, CICDE, împreună cu Direcția comunicare, relații publice și mass-media din cadrul CEC, a elaborat o notă informativă privind conlucrarea dintre CEC și CICDE. Documentul evidențiază suprapunerile de competențe și acțiuni depistate și cuprinde o serie de recomandări în vederea eliminării suprapunerilor și a eficientizării activității ambelor instituții.

Cu referire la *eliminarea suprapunerilor de competențe și activități dintre subdiviziunile CEC și CICDE*, potrivit informațiilor reflectate în Raportul de activitate al instituției pentru anul 2020, recomandările formulate în analiza parteneriatului CEC/CICDE urmează a fi înaintate ca propuneri de modificare a Regulamentului de activitate al CEC și a Regulamentului de activitate al CICDE.

Sumar scop nr. 3

În concluzie, considerăm că în baza scopului nr. 3 – *sporirea vizibilității instituției și stabilirea parteneriatelor strategice*, din cele 8 activități, CICDE a executat integral 5 activități, 2 activități au fost executate parțial, iar o activitate a rămas neexecutată.

În opinia Promo-LEX, aprofundarea și diversificarea parteneriatelor contribuie semnificativ la modernizarea și dezvoltarea serviciilor oferite de instituție. Pe lângă expertiză, optimizarea cheltuielilor, diversificarea publicului-țintă, sporirea capacității echipei, diversitatea donatorilor și a partenerilor confirmă încrederea în CICDE, rolul și eficacitatea activităților pe care le desfășoară.

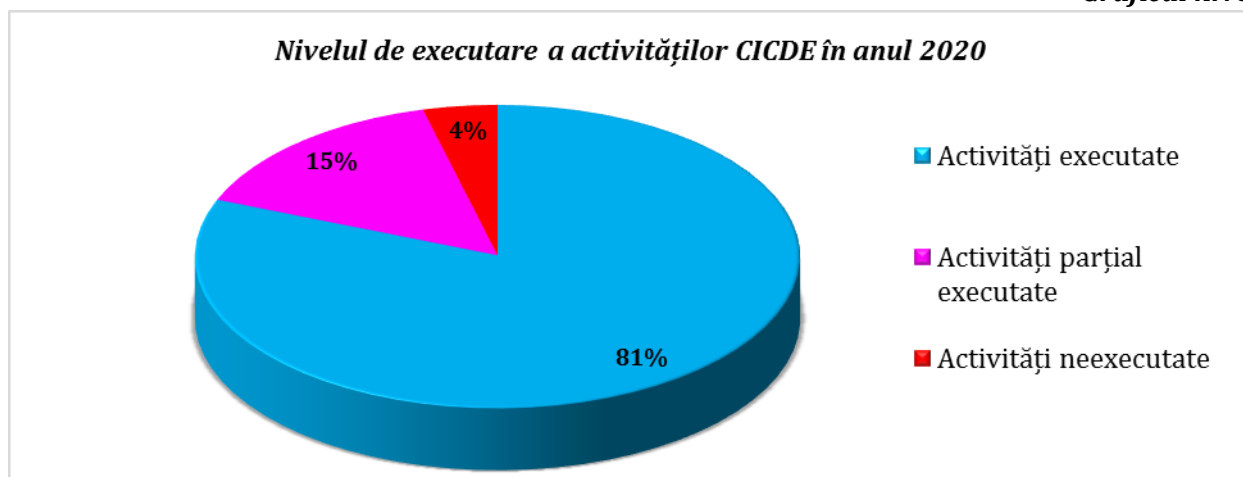
3.2 Concluzii

În concluzie, din perspectiva implementării *Planului de acțiuni al CICDE pentru anul 2020* prin prisma Planului strategic al CICDE pentru anii 2020–2023, considerăm că autoritatea a înregistrat o performanță bună (a se vedea graficul nr. 5 și Anexa nr. 2):

- 81% din activitățile planificate au fost executate integral (39 de activități);
- 15% din activitățile planificate au fost executate parțial (7 activități);
- 4% din activitățile planificate nu au fost executate (2 activități neexecutate).

³⁹ Universitatea de Stat din Moldova, Centrul Municipal de Tineret Chișinău, Alianța INFONET, AO Centrul de Consultanță și Educație Civică, Institutul Național al Justiției, Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău, LT „Mihai Eminescu” din s. Sudarca, LT „Alexandru cel Bun” din or. Sângera.

Graficul nr. 5

Comparativ cu anul 2019, când ponderea activităților executate integral constituia doar 48% din activitățile asumate, constatăm că în anul 2020 CICDE și-a intensificat eforturile în vederea realizării obiectivelor ce vizează direcțiile strategice de dezvoltare a instituției.

RECOMANDĂRI

Comisiei Electorale Centrale:

1. Elaborarea normelor metodologice privind finanțarea partidelor și a campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative.
2. Implementarea soluțiilor în vederea integrării Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor.
3. Identificarea surselor financiare necesare în vederea definitivării acțiunilor de ajustare a modulului „Verificarea listelor de subscripție”.
4. Respectarea cerințelor de transparență decizională și a prevederilor legale privind desfășurarea consultărilor publice.
5. Publicarea datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale într-un format accesibil, care să permita reutilizarea acestora.
6. Intensificarea eforturilor în vederea instituționalizării mecanismului de avizare obligatorie de către CEC a modificărilor la legislația electorală, ca obligație legală.
7. Consolidarea unui dialog continuu cu diaspora și cu alegătorii din stânga Nistrului și încurajarea implicării acestora în procesul electoral.
8. Includerea componentei antiutilizare a resurselor administrative în cadrul campaniilor de informare.
9. Delimitarea clară a rolurilor între CEC și CICDE referitor la instruirea funcționarilor electorali și a altor subiecți, educația civică, cercetare în vederea eliminării dublărilor de activități.
10. Modificarea Regulamentului CICDE cu referire la atribuțiile și funcțiile Centrului, racordarea prevederilor acestuia în conformitate cu Codul educației, în vederea acreditării programelor de instruire.
11. Promovarea continuă a conceptului de certificare obligatorie a funcționarilor electorali. Crearea condițiilor necesare (resurse umane suficiente, propuneri de modificări ale cadrului normativ etc.) pentru implementarea în termene optime a mecanismului.
12. Intensificarea efortului pentru a spori incluziunea persoanelor cu nevoi speciale și promovarea participării acestora la toate etapele procesului electoral.
13. Fortificarea dialogului și organizarea activităților de instruire pentru reprezentanții APL în vederea asigurării accesului egal în secțiile de votare, or, unele autorități publice sunt nepăsătoare și ignoră cadrul legal, iar altele nu-l cunosc.
14. Efectuarea unor analize detaliate ale nivelului de incluziune a persoanelor cu dizabilități în cadrul fiecărui scrutin: în calitate de alegători, funcționari electorali, concurenți electorali, observatori, reprezentanți ai concurenților electorali etc.
15. Intensificarea efortului în vederea identificării soluțiilor pentru salarizarea competitivă a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare.
16. Fortificarea eforturilor în vederea dezvoltării și modernizării instituției (evaluarea periodică a motivației și satisfacției angajaților; îmbunătățirea condițiilor și a climatului de muncă; dezvoltarea sinergiei interne).
17. Elaborarea unui Plan de comunicare și promovare pe componenta de digitalizare.
18. Elaborarea unui plan cu acțiuni concrete privind promovarea și dezvoltarea Asociației WEM-International.
19. Elaborarea parcursului de carieră al funcționarului CEC.

20. (Re)introducerea în rapoartele de activitate ale instituției pentru următorii ani a informației privind numărul și tipul ședințelor CEC.
21. Publicarea pe pagina web a rapoartelor de deplasare externă.

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral:

1. În colaborare cu CEC, delimitarea clară a rolurilor privind instruirea funcționarilor electorali și a altor subiecți; educația civică; cercetare.
2. Înaintarea propunerilor de modificare a Regulamentului CICDE cu referire la atribuțiile și funcțiile Centrului, racordarea prevederilor acestuia în conformitate cu Codul educației în vederea acreditării programelor de instruire.
3. Accentuarea în cadrul instruirilor funcționarilor electorali a aspectului privind neimplicarea acestora în activități de agitație electorală.
4. Continuarea promovării includerii modulelor specializate cu tematică electorală în programul de formare a funcționarilor publici și a altor categorii de funcționari electorali potențiali.
5. Intensificarea efortului în vederea acreditării cursurilor de instruire pentru potențialii funcționari electorali și alte categorii de beneficiari.
6. Promovarea activă a mecanismelor alternative de instruire la distanță.
7. Actualizarea continuă a conținutului plasat pe pagina web în toate cele trei limbi.
8. Publicarea pe pagina web a rapoartelor de deplasare externă.
9. Consolidarea continuă a dialogului cu donatorii și partenerii de dezvoltare în vederea realizării eficiente a obiectivelor stabilite.

ABREVIERI

CEC – Comisia Electorală Centrală

CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pe lângă Comisia Electorală Centrală

APL – Administrațiile Publice Locale

CoE – Consiliul Europei

IFES – Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale

INJ – Institutul Național al Justiției

PNUD – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

USAID – Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională

ANEXE

Anexa nr. 1. Evaluarea executării Planului de acțiuni al CEC pentru anul 2020

Notă: albastru – activitățile apreciate ca executate; violet – activitățile apreciate ca parțial executate; roșu – activitățile apreciate ca neexecutate

Obiectiv stabilit	Acțiune planificată	Subacțiune	Termen de realizare	Statut privind executarea	Nr.
Scopul 1: Prestarea impecabilă a serviciilor electorale în concordanță cu valorile fundamentale ale Comisiei Electorale Centrale					
Obiectivul 1.1 Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative	1.1.1. Automatizarea secțiilor de votare	1.1.1. Elaborarea strategiei de automatizare a secțiilor de votare.	Semestrul I	Neexecutat	1
		1.1.2. Elaborarea cerințelor tehnice pentru automatizarea secțiilor de votare.	Semestrul I	Neexecutat	2
	1.1.2. Perfecționarea SIASA	1.1.3. Definitivarea și lansarea Registrului Funcționarilor Electorali (versiunea 2.0).	Aprilie – decembrie	Executat	3
		1.1.4. Integrarea și implementarea Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor.	În decursul anului	Neexecutat	4
		1.1.5. Analiza funcționalităților oferite de modulul „Verificarea listelor de subscripție” și ajustarea acestuia.	Iulie – decembrie	Parțial executat	5
		1.1.6. Elaborarea Planului de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare.	Trimestrul I	Neexecutat	6
	1.1.3. Sporirea incluziunii electorale	1.1.7. Explorarea echipamentelor/tehnologiilor/metodelor de vot noi menite să sporească accesul la procesul electoral.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	7
		1.1.8. Implicarea diasporei la diferite etape ale procesului electoral.	Iulie – decembrie	Executat	8
		1.1.9. Încurajarea alegătorilor din stânga Nistrului să se implice în procesul electoral.	Iulie – decembrie	Parțial executat	9
		1.1.10. Promovarea egalității de gen și asigurarea unui proces de vot incluziv prin proiecte comune cu societatea civilă.	În decursul anului	Parțial executat	10
	1.1.4. Menținerea/extinderea Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației (SR EN ISO 9001:2015 și SR ISO/CEI 27001:2013)	1.1.11. Desfășurarea misiunilor de audit intern.	Aprilie – iunie	Executat	11
		1.1.12. Desfășurarea misiunilor de audit externe.	Aprilie – iunie	Executat	12
		1.1.13. Obținerea recertificării internaționale.	Iulie – septembrie	Executat	13
		1.1.14. Examinarea posibilității de extindere a	Iulie –	Neexecutat	14

Implementarea Planurilor Strategice CEC și CICDE. Restrospectiva anului 2020

		certificării pe domenii noi.	septembrie		
Obiectivul 1.2 Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control	1.2.1. Fortificarea capacităților CEC de monitorizare și control al finanțării politice	1.2.1. Elaborarea cadrului metodologic de activitate a Direcției monitorizare și control financiar.	Semestrul I	Neexecutat	15
		1.2.2. Implementarea modului „Control financiar”.	Semestrul I	Executat	16
		1.2.3. Publicarea în format deschis (cu posibilă reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prin crearea unui modul electronic actualizat periodic.	În decursul anului	Parțial executat	17
		1.2.4. Organizarea instruirilor pentru reprezentanții partidelor și trezorerii.	Aprilie – iunie	Executat	18
		1.2.5. Dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative.	Aprilie – iunie	Parțial executat	19
		1.2.6. Elaborarea instrucțiunilor/ghidurilor de raportare financiară a partidelor politice și a campaniilor electorale.	Semestrul I	Executat	20
	1.2.2. Descurajarea comportamentului potențial fraudulos	1.2.7. Elaborarea propunerilor pentru îmbunătățirea cadrului normativ privind comportamentul integru (antifraudă și antiutilizare a resurselor administrative), inclusiv sistemul de sancționare.	În decursul anului	Executat	21
		1.2.8. Includerea componentei antiutilizare a resurselor administrative în perioada electorală în cadrul campaniilor de informare.	Octombrie – decembrie	Neexecutat	22
		1.2.9. Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale.	Octombrie – decembrie	Executat	23
Obiectivul 1.3 Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței	1.3.1. Dezvoltarea serviciilor de statistică electorală	1.3.1. Crearea Depozitului de date statistice.	Iulie – decembrie	Parțial executat	24
		1.3.2. Elaborarea planurilor anuale de comunicare cu privire la informațiile statistice.	Trimestrul I	Executat	25

informației electorale					
Scopul 2: Dezvoltarea punților de comunicare și cooperare cu actorii-cheie în vederea consolidării democrației, îmbunătățirii practicii și legislației electorale și fortificării CEC drept autoritate credibilă pe plan național și internațional orientată spre beneficiari					
Obiectivul 2.1 Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului	2.1.1. Colaborare proactivă cu legislativul	2.1.1. Identificarea și formularea propunerilor de modificare a legislației electorale și a cadrului legal conex.	În decursul anului	Executat	26
		2.1.2. Instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală.	Semestrul I	Parțial executat	27
	2.1.2. Cooperare constantă cu alte instituții ale statului	2.1.3. Colaborare cu Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție în domeniul perfecționării cadrului legal.	În decursul anului	Executat	28
		2.1.4. Promovarea împreună cu CSM, CSJ și INJ a specializării magistraților în contenciosul electoral.	Octombrie – decembrie	Executat	29
		2.1.5. Conlucrare cu APL în vederea accesibilizării secțiilor de votare.	În decursul anului	Neexecutat	30
		2.1.6. Conlucrare cu ASP în vederea perfecționării listelor electorale.	În decursul anului	Executat	31
		2.1.7. Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru salarizarea competitivă a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare.	Iulie – decembrie	Parțial executat	32
		2.1.8. Crearea unui parteneriat cu Consiliul Audiovizualului în vederea promovării pluralismului politic mass-media.	Semestrul I	Neexecutat	33
Obiectivul 2.2 Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean	2.2.1. Implicarea alegătorilor în procesul electoral	2.2.1. Desfășurarea unei cercetări sociologice privind eficiența instrumentelor/metodelor de informare pe categorii de alegători.	Aprilie – iunie	Executat	34
		2.2.2. Organizarea campaniilor specifice de informare pentru grupurile subreprezentate (diaspora, tineri, femei din păturile social-vulnerabile, persoane în etate, minorități etnice, persoane cu nevoi speciale).	Octombrie – decembrie	Executat	35
	2.2.2. Extinderea parteneriatelor cu societatea civilă	2.2.3. Conlucrare pentru îmbunătățirea cadrului normativ.	În decursul anului	Parțial executat	36

Implementarea Planurilor Strategice CEC și CICDE. Restrospectiva anului 2020

		2.2.4. Coordonarea agendelor de lucru în vederea evitării suprapunerilor de activități.	Aprilie – iunie Octombrie – decembrie	Executat	37
	2.2.3. Consolidarea dialogului cu partidele politice	2.2.5. Includerea în planul anual de comunicare a tematicilor de interes comun cu partidele politice.	Trimestrul I	Executat	38
		2.2.6. Promovarea inițiativelor, reformelor, inovațiilor, bunelor practici în rândul partidelor politice.	Trimestrul I Trimestrul III	Executat	39
	2.2.4. Promovarea jurnalismului electoral	2.2.7. Organizarea offline-urilor cu mass-media.	Aprilie – iunie Octombrie – decembrie	Neexecutat	40
		2.2.8. Invitarea jurnaliștilor la evenimentele publice ale CEC.	În decursul anului	Executat	41
		2.2.9. Participarea la emisiuni radiofonice și televizate.	În decursul anului	Executat	42
		2.2.10. Monitorizarea presei scrise și electronice.	În decursul anului	Executat	43
	2.2.5. Conlucrarea pe domenii cu partenerii de dezvoltare	2.2.11. Diversificarea parteneriatelor strategice.	În decursul anului	Executat	44
		2.2.12. Atragerea de fonduri pentru diferite domenii strategice.	În decursul anului	Executat	45
		2.2.13. Eficientizarea conlucrării cu partenerii externi prin crearea matricei asistenței electorale anuale.	Octombrie – decembrie	Neexecutat	46
Obiectivul 2.3 Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate	2.3.1. Dezvoltarea Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral WEM-International	2.3.1. Promovarea WEM-International.	În decursul anului	Parțial executat	47
		2.3.2. Atragerea fondurilor și resurselor umane pentru funcționarea secretariatului WEM.	În decursul anului	Neexecutat	48

Implementarea Planurilor Strategice CEC și CICDE. Restrospectiva anului 2020

electorală modernă și progresistă		2.3.3. Dezvoltarea de parteneriate pentru implementarea proiectelor în cadrul WEM-International.	În decursul anului	Neexecutat	49
	2.3.2. Participarea activă în cadrul asociațiilor electorale regionale și internaționale – ACEEEO, A-WEB	2.3.4. Participarea activă la: - conferințele anuale; - evenimentele electorale organizate la nivel regional și internațional; - misiuni de monitorizare a alegerilor în statele membre.	În decursul anului	Executat	50
Scopul 3: Dezvoltarea unei organizații eficiente cu o cultură pozitivă și clară					
Obiectivul 3.1 Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management	3.1.1. Realizarea auditului personalului	3.1.1. Evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC.	Aprilie – septembrie	Executată	51
		3.1.2. Analiza gradului de acceptare a schimbării.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	52
		3.1.3. Diagnosticul climatului social-psihologic din instituție.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	53
		3.1.4. Evaluarea culturii organizaționale.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	54
		3.1.5. Analiza sistemului de mobilități funcționale pe orizontală și verticală ale personalului.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	55
		3.1.6. Evaluarea motivațiilor angajaților.	Aprilie – Septembrie	Neexecutat	56
		3.1.7. Evaluarea nivelului de maturitate în poziție și/sau instituție.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	57
		3.1.8. Diagnosticarea eficienței instruirii profesionale a funcționarilor.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	58
		3.1.9. Evaluarea planurilor de dezvoltare a carierei profesionale.	Aprilie – septembrie	Neexecutat	59
	3.1.2. Sporirea confortului și eficienței angajaților prin îmbunătățirea condițiilor de muncă	3.1.10. Evaluarea periodică a satisfacției angajaților privind condițiile de muncă.	Iulie – septembrie	Neexecutat	60
	3.1.3. Implementarea unor măsuri pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității în cadrul CEC	3.1.11. Implementarea unor măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților (ex. formarea echipelor sportive/cluburilor de interese, organizarea activităților recreative comune etc.).	În decursul anului	Neexecutat	61
3.1.4. Crearea unei culturi a instruirii/formării continue pe parcursul întregii activități, încurajarea preluării	3.1.12. Stabilirea parcursurilor de formare anuale, în limita bugetului de formare anuală la CICDE pentru membrii și funcționarii CEC pe domeniile de interes	Iulie – septembrie	Parțial executat	62	

Implementarea Planurilor Strategice CEC și CICDE. Restrospectiva anului 2020

	bunelor practici și schimbului de experiență neformale în rândul membrilor și angajaților CEC	identificate.			
	3.1.5. Prevenirea și gestionarea crizelor de imagine	3.1.13. Elaborarea planului de comunicare în situații de criză, inclusiv mesajele specifice.	Trimestrul I	Neexecutat	63
		3.1.14. Efectuarea simulărilor pentru testarea planului.	Iulie – septembrie	Neexecutat	64
		3.1.15. Organizarea sesiunilor de media-coaching pentru managementul CEC.	Aprilie – iunie Octombrie – decembrie	Neexecutat	65
Obiectivul 3.2 Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE	3.2.1. Radiografierea parteneriatului existent CEC și CICDE	3.2.1. Evaluarea parteneriatului sub aspectul: - atribuții, competențe; - comunicare interinstituțională, personală; - relații de subordonare și raportare.	Iulie – septembrie	Executat	66
	3.2.2. Eficientizarea modului de colaborare interinstituțională în realizarea sarcinilor strategice	3.2.2. Analiza și implementarea recomandărilor formulate la activitatea 3.2.1.	Octombrie – decembrie	Neexecutat	67

Anexa nr. 2. Evaluarea executării Planului de activitate al CICDE pentru anul 2020

Notă: albastru – activitățile apreciate ca executate; violet – activitățile apreciate ca parțial executate; roșu – activitățile apreciate ca neexecutate.

Obiectiv stabilit	Acțiune planificată	Termen de realizare	Statut privind executarea	Nr.
Scopul 1: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional				
Obiectivul 1.1. Modernizarea și permanentizarea serviciilor de instruire și educație civică	1.1.1. Îmbunătățirea cursurilor de instruire pentru funcționarii electorali și alți actori electorali existente pe platforma www.elearning.cicde.md .	Septembrie	Executat	1
	1.1.1. Elaborarea Regulamentului CICDE privind instruirea la distanță.	Decembrie	Executat	2
	1.1.1. Desfășurarea instruirii funcționarilor electorali și a altor subiecți interesați pe platforma www.elearning.cicde.md .	Septembrie – decembrie	Executat	3
	1.1.1. Implementarea conceptului de instruire mixtă (blended learning) și desfășurarea instruirilor în baza acestui concept.	Iulie	Executat	4
	1.1.1. Promovarea modulelor de instruire pe platforma www.elearning.cicde.md .	Pe parcursul anului	Executat	5
	1.1.2. Actualizarea/îmbunătățirea produselor educaționale existente (programe de instruire și educație civică).	Martie	Executat	6
	1.1.2. Elaborarea conținutului și desfășurarea instruirilor pentru diferiți actori electorali la distanță în regim real (webinar).	Iunie – octombrie	Executat	7
	1.1.2. Elaborarea conținutului și desfășurarea programelor de educație electorală pe diverse platforme online.	Iulie – noiembrie	Executat	8
	1.1.2. Transformarea paginii web CICDE în instrument de educație electorală.	Pe parcursul anului	Parțial executat	9
	1.1.3. Instruirea continuă a potențialilor funcționari electorali: reprezentanții APL, reprezentanții partidelor politice, profesori, bibliotecari etc.	Pe parcursul anului	Executat	10
	1.1.3. Desfășurarea tuturor procedurilor privind acreditarea cursurilor de instruire pentru potențialii funcționari electorali.	August	Parțial executat	11
	1.1.3. Promovarea includerii cursurilor CICDE în programul de formare a funcționarilor publici și a altor categorii de funcționari electorali potențiali.	Martie	Executat	12
	1.1.3. Desfășurarea instruirii funcționarilor electorali desemnați în componența organelor electorale, precum și a reprezentanților aparatului CEC.	Alegeri parlamentare și locale noi Alegeri prezidențiale	Executat	13
	1.1.4. Elaborarea și implementarea mecanismelor de aplicare la cursuri a persoanelor interesate.	Octombrie	Executat	14
	1.1.4. Desfășurarea tuturor procedurilor privind acreditarea cursurilor de instruire pentru alte categorii de beneficiari decât potențialii funcționari electorali.	August	Parțial executat	15
	1.1.4. Desfășurarea activităților de instruire și	Pe parcursul	Executat	16

	educație civică continuă pentru diferite categorii de beneficiari (reprezentanții partidelor politice, trezoreri, judecători, mass-media, procurori, ofițeri de urmărire penală).	anului		
Obiectivul 1.2. Fortificarea bazei metodologice a CICDE	1.2.1. Îmbunătățirea sistemului de standardizare a programelor de instruire și educație civică în cadrul CICDE.	Aprilie	Executat	17
	1.2.1. Actualizarea și ajustarea programelor de instruire și educație civică în funcție de prevederile instrucțiunii actualizate.	Iulie	Executat	18
	1.2.1. Elaborarea portofoliului programelor de instruire și educație civică CICDE.	Noiembrie	Executat	19
	1.2.2. Elaborarea Instrucțiunii privind sistemul de control al calității serviciilor de instruire și educație civică în cadrul CICDE.	Iulie	Parțial executat	20
	1.2.2. Monitorizarea activităților de instruire și educație civică, precum și elaborarea rapoartelor de monitorizare.	August – decembrie	Executat	21
	1.2.2. Evaluarea impactului programelor de instruire și educație civică și formularea recomandărilor pentru acestea.	Iulie – decembrie	Executat	22
	1.2.3. Clasificarea și arhivarea programelor de instruire.	Aprilie	Executat	23
	1.2.3. Elaborarea ofertei de servicii a CICDE.	Septembrie	Executat	24
Obiectivul 1.3. Afirmarea CICDE în calitate de instituție de consultanță și cercetare științifico-practică.	1.3.1. Elaborarea și aprobarea planului anual privind activitățile de cercetare.	Martie	Executat	25
	1.3.1. Realizarea activităților de cercetare în cadrul „laboratorului de cercetare al CICDE”.	Pe parcursul anului	Executat	26
	1.3.2. Publicarea și promovarea revistei de cercetări electorale a CICDE.	Mai – octombrie	Parțial executat	27
	1.3.4. Procurarea literaturii de specialitate pentru biblioteca CICDE.	Pe parcursul anului	Executat	28
	1.3.4. Abonarea la biblioteci științifice online.	Pe parcursul anului	Executat	29
Scopul 2: Realizarea tuturor măsurilor interne necesare în vederea asigurării capacității CICDE de a realiza activitățile de instruire, educație civică și cercetare propuse				
Obiectivul 2.1. Eficientizarea organizațională	2.1.1 Analiza organizațională și formularea recomandărilor referitoare la o nouă organigramă și numărul angajaților CICDE.	Aprilie	Executat	30
	2.1.1. Realizarea unei analize referitor la statutul CICDE/angajaților CICDE, precum și referitor la mărirea statelor de personal și formularea recomandărilor.	Mai	Executat	31
	2.1.1. Elaborarea noii organigrame și propunerea spre aprobare a acesteia.	Iulie	Executat	32
	2.1.2. Actualizarea/revizuirea Registrului formatorilor (instruiți inițial în cadrul ToT).	Martie	Executat	33
	2.1.2. Crearea Registrului de angajați externi atrași pentru realizarea altor activități decât instruirea (care nu se regăsesc în Registrul formatorilor).	Martie	Executat	34
	2.1.2. Elaborarea și implementarea unui sistem nou de recrutare, acreditare și formare a formatorilor (inițială și continuă).	Decembrie	Executat	35
	2.1.2. Identificarea și implementarea instrumentelor de retenție/fidelizare a formatorilor instruiți.	Decembrie	Executat	36
Obiectivul 2.2. Crearea climatului	2.2.1. Elaborarea proiectelor și implementarea acestora.	Pe parcursul anului	Executat	37

financiar favorabil pentru dezvoltarea CICDE	2.2.1. Elaborarea portofoliului programelor/cursurilor CICDE și a serviciilor prestate contra plată.	Septembrie	Executat	38
	2.2.1. Promovarea meniului de programe al CICDE și prestarea serviciilor de instruire tuturor subiecților interesați.	Noiembrie	Executat	39
	2.2.1. Crearea condițiilor pentru administrarea eficientă a fondurilor suplimentare.	Octombrie	Neexecutat	40
Scopul 3: Sporirea vizibilității instituției și stabilirea parteneriatelor strategice				
Obiectivul 3.1. Promovarea imaginii CICDE în calitate de instituție modernă și inovativă	3.1.1. Elaborarea și implementarea planului anual de conferințe, mese rotunde, evenimente de educație civică organizate de CICDE.	Martie Pe parcursul anului	Executat	41
	3.1.2. Elaborarea și promovarea mesajelor-cheie privind misiunea, viziunea și obiectivele strategice ale CICDE pentru evenimente la care participă reprezentanții instituției (în țară și în afara ei).	Trimestrul I Pe parcursul anului	Executat	42
	3.1.3. Crearea produselor informaționale pentru pagina web și rețelele sociale, precum și publicarea acestora.	Pe parcursul anului	Parțial executat	43
	3.1.3. Crearea produselor de promovare și informare offline.	Pe parcursul anului	Executat	44
	3.1.3. Colaborarea permanentă cu mass-media locală.	Pe parcursul anului	Executat	45
	3.1.4. Stabilirea parteneriatelor cu instituții guvernamentale, societatea civilă (OSC), organizații internaționale.	Pe parcursul anului	Parțial executat	46
Obiectivul 3.2. Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE	3.2.1. Evaluarea parteneriatului CEC/CICDE: 1. sub aspectul atribuțiilor/competențelor; 2. sub aspectul comunicare interinstituțională, personală; 3. sub aspectul relațiilor de subordonare și raportare.	Iulie – septembrie	Executat	47
	3.2.2. Eliminarea suprapunerilor de competențe și activități dintre subdiviziunile CEC și CICDE.	Octombrie – decembrie	Neexecutat	48

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Asociația Promo-LEX
str. Mitropolit Petru Movilă 23/13,
Chișinău, Moldova
tel./fax: (+373 22) 45 00 24, 44 96 26
info@promolex.md
www.promolex.md